

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНІЙ ІНСТИТУТ

Кафедра «Економіка та фінанси»

**МЕТОДИЧНІ ПОСІБНИК
ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ
З ДИСЦИПЛІНИ «АУДИТ»
(ДЛЯ СТУДЕНТІВ НАПРЯМІВ ПІДГОТОВКИ
6.030502 «ЕКОНОМІЧНА КІБЕРНЕТИКА»
6.030601 «МЕНЕДЖМЕНТ»
ВСІХ ФОРМ НАВЧАННЯ)**

Горлівка – 2012

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ ІНСТИТУТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор АДІ ДВНЗ «ДонНТУ»
М.М. Чальцев
__ . __ . 2012 р.

Кафедра «Економіка та фінанси»

**МЕТОДИЧНІ ПОСІБНИК
ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ
З ДИСЦИПЛІНИ «АУДИТ»
(ДЛЯ СТУДЕНТІВ НАПРЯМІВ ПІДГОТОВКИ
6.030502 «ЕКОНОМІЧНА КІБЕРНЕТИКА»
6.030601 «МЕНЕДЖМЕНТ»
ВСІХ ФОРМ НАВЧАННЯ)**

«РЕКОМЕНДОВАНО»
Навчально-методична комісія
факультету «Економіка та
управління»
Протокол № _ від __. __. 2012 р.

«РЕКОМЕНДОВАНО»
Кафедра «Економіка та фінанси»
Протокол № _ від __. __. 2012 р.

Горлівка – 2012

УДК 338.(07)

Методичні вказівки до виконання практичних робіт з дисципліни «Аудит» (для студентів напрямів підготовки 6.030502 «Економічна кібернетика», 6.030601 «Менеджмент» всіх форм навчання) [Електронний ресурс] / укладачі: А. Ю. Савенко, В. П. Полуянов. – Електрон. дані. – Горлівка: ДВНЗ «ДонНТУ» АДІ, 2012. – 1 електрон. опт. диск (CD–R); 12 см. – Систем. вимоги: Pentium; 32 MB RAM; WINDOWS 98/2000/NT/XP; MS Word 2000. – Назва з титул. екрану.

У методичних вказівках наведені практичні матеріали для вирішення завдань з дисципліни «Аудит» для студентів.

Укладачі:

Полуянов В. П., д.е.н., проф.,
Полуянова О.І., к.е.н., доц.
Савенко А. Ю., к.е.н.

Відповідальний
за випуск:

Савенко А. Ю.

Рецензент:

Вовк Л.П., д.т.н., проф.

©Державний вищий навчальний заклад
«Донецький національний технічний університет»
Автомобільно-дорожній інститут, 2012.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Тема 1. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.93 р. № 3125–XII.....	5
Тема 2. Планування аудиту згідно МСА 300 «Планування роботи», МСА 310 «Знання бізнесу», МСА 320 «Суттєвість в аудиті».....	11
Тема 3. Аудиторський ризик, його прогнозування та оптимізація згідно МСА 400 «Оцінка ризиків та внутрішній контроль».....	25
Тема 4. Збір аудиторських доказів згідно МСА 500 «Аудиторські докази».....	29
Тема 5. Аналітичні процедури аудиту згідно МСА 520 «Аналітичні процедури» та МСА 500 «Аудиторські докази».....	34
Тема 6. Аудит активів підприємства згідно П(С)БО 2,7,8,9,10,12.....	37
Тема 7. Аудит пасивів підприємства згідно П(С)БО 2,11.....	50
Тема 8. Складання безумовно-позитивного та модифікованого висновку згідно Міжнародного стандарту аудиту 700 «Аудиторський висновок про фінансову діяльність».....	61
Перелік літератури.....	69

ВСТУП

Мета проведення практичних занять – оволодіння студентами теоретичними та практичними основами аудиту, системою організації й методологією аудиторського контролю в Україні з використанням міжнародних стандартів (норм) аудиту, набуття певного досвіду проведення аудиторської перевірки та надання супутніх аудиторських послуг на конкретному підприємстві.

Вивчення курсу повинно сприяти прагненню студентів до придбання й збагачення знань, виробленню нового типу економічного мислення, навиків самостійної роботи з інструктивними та законодавчими матеріалами, додатковою літературою, формуванню творчої активності в момент прийняття рішень, принциповості, професійної етики, моральних якостей.

Основні завдання вивчення дисципліни – отримати уявлення про зміст, цілі, завдання аудиту, основні принципи аудиторських стандартів, правові основи аудиторської діяльності. Познайомитись з методологією проведення аудиторської перевірки: вибір клієнта, проведення попередньої перевірки, збір доказів, складання висновку відносно повноти, об'єктивності та законності наданої інформації.

Після виконання практичних завдань студенти повинні вміти:

- складати програму аудиторської перевірки;
- проводити попередню перевірку;
- розраховувати аудиторський ризик, знаходити аудиторські докази з метою правильного оцінювання господарської діяльності суб'єкта підприємництва;
- проводити аудиторську перевірку та надавати супутні аудиторські послуги;
- складати висновок за результатами аудиторської перевірки.

ТЕМА 1. ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО АУДИТОРСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ» ВІД 22.04.93 р. № 3125–XII

Мета заняття: на підставі вивчення основних теоретичних положень аудиту, Закону України «Про аудиторську діяльність», визначити сутність і завдання аудиту, його предмет та об'єкти, види аудиторських послуг та їх класифікацію.

Основні методологічні положення: в Україні аудиторська діяльність регламентується Законом України «Про аудиторську діяльність», де визначені правові основи, порядок здійснення аудиторської діяльності, обов'язки, відповідальність аудиторів і аудиторських фірм, а також суб'єктів господарювання при виконанні аудиту. Повноваження Аудиторської палати України та професійної суспільної організації аудиторів – Союзу аудиторів України, встановлювати випадки, коли здійснення аудиту обов'язково.

Аудит – це перевірка публічної бухгалтерської звітності, обліку первинних документів та іншої інформації щодо фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання з метою визначення достовірності їх звітності, обліку, його повноти та відповідності чинному законодавству й встановленим нормативам. Аудиторський контроль забезпечує можливість отримання інформації про реальне фінансове становище суб'єкта господарювання.

Розрізняють два основні напрями аудиторського контролю – обов'язковий аудит (аудит згідно з законом) й ініціативний (або добровільний, «приватний»).

Обов'язковий аудит здійснюється у випадках, передбачених законодавством, з метою захисту інтересів засновників (акціонерів, пайовиків) і держави від навмисного викривлення показників фінансової звітності службовцями фірм. Перелік суб'єктів господарювання, для яких аудиторська перевірка є обов'язковою, визначається законодавчо-нормативними актами конкретної країни залежно від певних економічних критеріїв – виду власності, організаційно-правової форми діяльності, обсягів виробництва і реалізації продукції, чисельності працюючих і т. д.

Ініціативний аудит здійснюється по замовленню зацікавленої сторони (власників суб'єкта господарювання, партнерів компанії), незалежно від того, чи передбачена аудиторська перевірка законом.

Аудит базується на таких принципах, як незалежність, об'єктивність, компетентність і конфіденційність.

Незалежність аудитора базується на відсутності матеріальної зацікавленості в результатах діяльності суб'єкта господарювання, який

перевіряється. Аудитор повинен виконувати роботу незалежно від волі замовника, спираючись тільки на законодавчо-нормативні акти.

Об'єктивність означає неупередженість аудитора при дослідженні питань, поставлених замовником; формулювання висновків лише на основі результатів дослідження, які повинні бути підтвержені системою доказів (первинних документів, норм і нормативів, облікових реєстрів, інвентаризаційних описів, актів).

Компетентність означає високу професійність при виконанні робіт, передбачених аудиторською угодою, досконале володіння методиками здійснення аудиту.

Конфіденційність передбачає збереження в таємниці інформації, наданої замовником аудиторю для дослідження, а також нерозголошення результатів дослідження без згоди на те замовника.

Аудиторський контроль залежно від задач замовника виконує функції попереджувального (попереднього), перманентного (поточного), ретроспективного (подальшого) і стратегічного фінансового контролю.

Попереджувальний аудит може запобігти виникненню порушень у фінансовій діяльності. Перманентний аудит здійснюють безперервно під час фінансово-господарської діяльності підприємства, з метою оперативного забезпечення менеджерів інформацією про відхилення від заданих показників. Ретроспективний аудит здійснюють після виконання господарських операцій. Стратегічний аудит вирішує питання стратегічного розвитку фірм; результатом такого аудиту є складання прогнозних форм фінансової звітності.

Аудиторські послуги можуть надаватися у формі аудиторських перевірок і пов'язаних з ними експертиз, консультацій з питань бухгалтерського обліку, звітності, оподаткування, аналізу фінансово-господарської діяльності, економіко-правового забезпечення підприємницької діяльності. Аудиторські фірми надають такі послуги:

- підтвердження достовірності й повноти річного балансу й звітності підприємств;
- аналіз фінансового стану підприємств різних форм власності;
- перевірка емітентів цінних паперів при реєстрації емісії ;
- складання аудиторського висновку у разі визнання підприємства неплатоспроможним або банкрутом, при ліквідації підприємств всіх форм власності;
- консультації та експертизи.

Програмні питання до опрацювання:

1. Поняття аудиту та його сутність.
2. Аудит як функція управління.
3. Аудит як вид підприємницької діяльності.

4. Аудит як економічна наукова дисципліна.
5. Незалежний аудит та коротка історія його виникнення.
6. Інститут аудиту в ринковій економічній системі.
7. Аудит у системі господарського контролю.
8. Види аудиту та аудиторських послуг.
9. Користувачі обліково-економічної інформації та результатів роботи аудитора.
10. Предмет аудиту та метод аудиту.
11. Об'єкти аудиту.

Хід роботи:

Етап 1. Виконання тестових завдань

У тестових завданнях, сформульованих у формі тверджень чи заперечень, які залежно від відповідей перетворюються в істинне або помилкове логічне висловлення, серед 3–4 відповідей потрібно обрати одну правильну (позитивну) відповідь.

1. Мета аудиту:

- а) визначити й попередити помилку;
- б) надати допомогу керівництву в підготовці фінансової звітності;
- в) перевірити фінансову звітність і висловити про неї думку.

2. Що таке аудит:

- а) державний контроль;
- б) громадський контроль;
- в) фінансовий контроль;
- г) незалежний фінансовий контроль

3. Необхідність проведення аудиту бухгалтерської (фінансової) звітності зумовлена:

- а) зростанням вимог до розкриття шахрайства;
- б) захистом прав власника;
- в) збільшенням масштабів бізнесу;
- г) вимогами законодавства України.

4. Під публічною бухгалтерською (фінансовою) звітністю відповідно до законодавстві України, розуміють:

- а) опублікування її в періодичній пресі;
- б) подання її до державних органів;
- в) надання інформації засновникам;
- г) таке поняття не застосовується.

5. Ініціативний аудит – це перевірка, яка проводиться за ініціативою:

- а) державних органів;
- б) економічного суб'єкта;
- в) аудитора.

6. Визначте, яке з цих положень правильно встановлює завдання, що стоять перед зовнішнім аудитором:

а) виявити помилки та запобігти їм при веденні бухгалтерського обліку;

б) надати допомогу керівництву в підготовці фінансової звітності;

в) перевірити фінансову звітність та висловити думку про неї.

7. Визначте, яке з наведених тверджень точніше відображає відмінності між зовнішнім і внутрішнім аудитом:

а) зовнішній аудитор повинен бути повністю незалежним від організації, внутрішній аудитор працює в організації та складає звіт для керівництва;

б) служба внутрішнього аудиту створюється відповідно до рішення керівництва організації, а зовнішнього – згідно з порядком, установленим законодавством України;

в) зовнішній аудитор повинен бути обов'язково атестованим (мати сертифікат аудитора), а внутрішній аудитор – ні.

8. Які послуги, на ваш погляд, не має право надавати аудитор:

а) консультування клієнта з приводу розміщення власних активів у цінні папери інших підприємств;

б) поновлення бухгалтерського обліку під час проведення аудиту;

в) оцінка об'єктів нерухомості;

г) представлення інтересів клієнта в судових органах.

9. Звітність яких з перелічених нижче організацій підлягає обов'язковому щорічному аудиту:

а) акціонерних товариств;

б) відкритих акціонерних товариств;

в) господарських товариств;

г) господарюючих суб'єктів з річним господарським оборотом менш як двісті п'ятдесят неоподатковуваних мінімумів?

Етап 2. Розв'язання ситуацій

Виходячи з даних, наведених у ситуаціях, потрібно:

1. Проаналізувати ситуацію.

2. Визначити, чи мають місце в ситуації невідповідності нормативним актам.

3. Сформулювати сутність цих невідповідностей та встановити відповідні дії аудитора.

Ситуації

1. Фірма А у грудні 200_ р. звернулася до аудиторської фірми з пропозицією укласти договір про надання послуг з трансформації бухгалтерського обліку та поновлення аналітичного обліку за 200_ р. Договір було укладено, послуги надані й сплачені у грудні 200_ р. У

лютому наступного року фірма А звернулася до аудиторської фірми з пропозицією підтвердити достовірність бухгалтерської (фінансової) звітності за 200_ р.

2. З метою отримання позики в банку, фірма К звернулася до аудиторської фірми з проханням виступити як доручитель.

3. У 2001 р. фірма Н перереєструвалася у відкрите акціонерне товариство. За результатами фінансово-господарської діяльності у 2000 р. фірма мала виручку від реалізації 4267 грн; валюта балансу на 01.01.2001 р. становить 1740 грн. У лютому 2002 р. вона звернулася до аудиторської фірми з пропозицією перевірити бухгалтерську (фінансову) звітність за 2001 р. на вимогу Територіального управління Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

4. Аудитор не отримав плату за проведену в минулому році перевірку згідно з договором на довгострокове обслуговування. Він застеріг, що почне здійснення перевірки фінансової звітності за поточний рік, якщо попередня робота буде оплачена. Клієнт запевнив аудитора, що той отримає плату за два роки після виконання перевірки за поточний рік, результати якої мають критичне значення для підприємства. У разі несвоєчасного отримання аудиторського висновку або отримання умовно-позитивного висновку підприємство-клієнт не зможе отримати додаткового фінансування.

5. Один із засновників фірми К вимагає укласти з аудиторською фірмою договір про надання послуг з перевірки правильності організації бухгалтерського обліку, щоб пояснити звільнення з посади генерального директора. Обсяг плати за послуги засновник пропонує визначити залежно від ступеня досягнення поставленої мети.

6. Під час укладання договору про надання аудиторських послуг підприємство-замовник запропонувало оплатити виконані аудитором роботи власною продукцією (укласти бартерну угоду).

7. Підприємство-замовник звернулося до аудитора за консультацією з оподаткування під час виникнення розбіжностей із податковою інспекцією. Інспектор підрахував усі санкції, передбачені законодавством (недоплати, пені, штрафи), це становить значну суму. Замовник запропонував установити винагороду виходячи із суми, яку не буде сплачено до бюджету, завдяки зусиллям аудитора.

8. Ви аудитор фірми С. Ваша фірма бажає переїхати до іншого офісу, і фірма С пропонує вам дуже зручне приміщення в будинку, який є її власністю.

Етап 3. Практичні завдання

На підставі даних практичних завдань необхідно визначити:

1. До якого виду аудиторської діяльності слід віднести вказані роботи, пояснити чому.

2. Для яких підприємств аудит є обов'язковим.

3. Об'єкти аудиторської діяльності.

Завдання 1. Укажіть, до якого виду аудиторської діяльності слід віднести зазначені нижче роботи, і поясніть чому:

1) консультації щодо створення нових підприємств;

2) перевірка та підтвердження бухгалтерської (фінансової) звітності;

3) аналіз діяльності підприємств;

4) консультації з питань ведення бухгалтерського обліку та його автоматизації;

5) консультації з питань оподаткування.

Завдання 2. Районна податкова інспекція обслуговує й перевіряє 75 підприємств різних типів. Які з перелічених господарських структур обов'язково повинні подати аудиторський висновок:

1) державні підприємства;

2) акціонерні товариства;

3) господарські товариства;

4) комерційні підприємства;

5) орендні підприємства;

6) державні банки;

7) комерційні банки;

8) приватні підприємства;

9) спільні підприємства;

10) іноземні фірми;

11) індивідуальні підприємства;

12) недержавні фонди.

ТЕМА 2. ПЛАНУВАННЯ АУДИТУ ЗГІДНО МСА 300 «ПЛАНУВАННЯ РОБОТИ», МСА 310 «ЗНАННЯ БІЗНЕСУ», МСА 320 «СУТТЄВІСТЬ В АУДИТІ»

Мета заняття: одержання практичних навичок в організації й плануванні аудиторської перевірки.

Методичні рекомендації за темою: для виконання завдань по даній темі необхідно заздалегідь вивчити літературні джерела, а також ознайомитися із стандартами аудиторської діяльності МСА 300, МСА 310, МСА 320.

Програмні питання до опрацювання:

- 1) етапи (стадії) проведення аудиту;
- 2) попереднє дослідження в аудиті;
- 3) лист-зобов'язання аудитора;
- 4) договір на проведення аудиту та його структура.

Відомості, які обов'язково повинні знайти відображення в договорі на проведення аудиту:

- планування аудиту, його мета і принципи;
- загальний план аудиту;
- програма проведення аудиту;
- аудиторські процедури та їх поєднання для досягнення мети аудиту;
- завдання (критерії) аудиту та шляхи їх вирішення;
- метод направленої тестування;
- пооб'єктний метод аудиту;
- дослідження аудитором бізнесу суб'єкта аудиту;
- контроль якості роботи аудиторів.

Хід роботи:

На основі вихідних даних, згідно наданим варіантам необхідно:

- дати оцінку системі внутрішнього контролю;
- скласти загальний план і програму аудиторської перевірки;
- описати діяльність організації;
- скласти перелік документів, які необхідно запитати у клієнта;
- скласти звіт про планування аудиторської перевірки;
- скласти проект договору на проведення аудиту (за індивідуальним завданням).

Матеріали для виконання завдання:

1. Наказ про облікову політику.
2. Загальні відомості про підприємство
3. Бухгалтерський баланс організації форма № 1.

4. Звіт про фінансові результати форма № 2.

Вказівки до виконання завдання:

1. Завдання виконується на основі вивчення даних засновницьких документів, звітності, і служить матеріалом при складанні розділу «Загальні відомості про клієнта» звіту про планування аудиторської перевірки.

2. Оцінка стану внутрішнього контролю проводиться відповідно до положень стандарту аудиторської діяльності МСА «Оцінка ризиків та внутрішній контроль» і дається на основі: результатів перевірки звітності по формальним ознакам; результатів експрес-аналізу звітності; висновків про ступінь надійності системи внутрішнього контролю для визначення планованого аудиторського ризику.

Умовно задано: ЗАТ «Омега» – низький ступінь надійності, МП ТОВ «Хвиля» – середній ступінь надійності, ВАТ «Політ» – високий ступінь надійності.

Одержана інформація використовується при складанні розділу «Оцінка стану внутрішнього контролю» звіту про планування аудиторської перевірки.

3. Загальний план (табл. 2.1) і програма аудиторської перевірки (табл. 2.2) складається, виходячи з результатів ознайомлення з діяльністю організації, з урахуванням оцінки системи внутрішнього контролю й аналізу звітності, оформляється відповідно до вимог стандартів аудиторської діяльності МСА 230, МСА 300.

4. При складанні переліку документів, які вимагаються у клієнта, необхідно враховувати форму обліку й спосіб обробки облікової інформації. Перелік документів надається у вигляді таблиці 2.3.

5. Метою завдання є узагальнення виконаних аудиторами процедур для: визначення стану внутрішнього контролю; доцільності укладення договору на проведення аудиту; визначення круга питань (областей), що перевіряються, з вказівкою видів запланованих процедур (табл. 2.4) і складання програми; визначення необхідного часу й вартості робіт за договором (табл. 2.5).

Звіт про планування аудиторської перевірки складається на основі матеріалів, одержаних в ході виконання завдань з 1 по 5.

Орієнтовні структура й зміст звіту про планування аудиторської перевірки:

1. Загальні відомості про клієнта (найменування організації, організаційно-правова форма, адреса, відомості про засновників і статутний капітал, керівників).

2. Організаційна структура й структура управління організацією (склад структурних підрозділів, наявність філіалів, управляючі органи, їх підлеглість).

3. Організація обліку (опис форми та системи обліку, система документообігу, визначення ступеня інформативності й комплектності облікової документації).

4. Оцінка стану внутрішнього контролю.

5. Проблемні області й ризики.

6. Програма аудиторської перевірки

7. Розрахунок необхідного часу й оплати за договором, оформити у вигляді таблиці

Таблиця 2.1 – Загальний план аудиту

Аудиторська організація _____

Організація, що перевіряється _____

Період аудиту _____

Загальний план аудиту

№ п/п	Заплановані види робіт	Період проведення	Виконавець	Примітки

Керівник аудиторської організації _____

Керівник аудиторської групи _____

Дата _____

Таблиця 2.2 – Програма аудиту

Аудиторська організація _____

Організація, що перевіряється _____

Період аудиту _____

Програма аудиту

№п/п	Номер розділу	Перелік аудиторських процедур по розділах аудиту	Період проведення	Виконавець	Робочі документи

Керівник аудиторської організації _____

Керівник аудиторської групи _____

Дата _____

Таблиця 2.3 – Список документів, які вимагаються аудитором для перевірки

Аудиторська організація _____

Організація, що перевіряється _____

Період аудиту _____

Список документів, які вимагаються аудитором для перевірки

№ п/п	Номер розділу	Об'єкт перевірки	Найменування документів і реєстрів	Термін надання	Дата отримання	Посилання в робочих документах

Керівник аудиторської організації _____

Керівник аудиторської групи _____

Дата _____

Таблиця 2.4 – Зведення запланованих аудиторських процедур

Аудиторська організація _____

Організація, що перевіряється _____

Період аудиту _____

Зведення запланованих аудиторських процедур

Розділи	Види виконуваних аудиторських процедур					
	Інвентаризація	Обстеження	Письм. запити	Докумен. перевірка	Арифмет. перевірка	Аналіт. процедури
Основні засоби						
Нематер. активи						
Фінансові вкладення						
Запаси						
Грошові кошти						

Продовження таблиці 2.4

Розрахунки						
Витрати						
Резерви						
Фінансові результати						

Керівник аудиторської організації _____

Керівник аудиторської групи _____

Дата _____

Таблиця 2.5 – Розрахунок необхідного часу й оплати за договором (люд/год.)

Аудиторська організація _____

Організація, що перевіряється _____

Період аудиту _____

Розрахунок необхідного часу й оплати за договором (люд/год.)

№ Розділ	Керівник аудитор. групи	Атестований аудитор	Аудитор	Асистент	Всього
Планування					
Аудит. перевірка:					
грошових коштів					
основних засобів					
нематер. активів					
запасів					
заборгованостей					
фін. результатів					
капіталу					
Фінансова звітність					
Оформлення результатів					
Загальний час					
Ставка за годину					
Загальна сума					

Керівник аудиторської організації _____

Керівник аудиторської групи _____

Дата _____

ВИХІДНІ ДАНІ

ВАРІАНТ 1

Відомості про ЗАТ «Омега»

ЗАТ «Омега» – комерційна організація діє на основі статуту, зареєстрованого рішенням реєстраційної палати міста «N» 27.05.95 р., реєстраційний номер 43181.

Акціонерами ЗАТ «Омега» є юридичні й фізичні особи.

Основний вид діяльності – роздрібна торгівля товарами народного споживання.

Суспільство має у власності відособлене майно, що враховується на самотійному балансі, включаючи майно, передане йому акціонерами в рахунок оплати акцій.

Статутний капітал суспільства складає 500 000 тис. грн, розділений на 50 000 акцій номінальною вартістю 10 000 грн кожна.

Всі акції товариства іменні. «Омега» має право розміщувати звичайні акції, а також один або декілька типів привілейованих акцій.

Дивідендом є частина чистого прибутку суспільства за поточний рік, яка розподіляється серед акціонерів пропорційно числу звичайних або привілейованих акцій.

Органи управління суспільства:

- загальні збори акціонерів;
- наглядова рада;
- генеральний директор;
- правління;
- ревізійна комісія.

Орган контролю за фінансово-господарською й правовою діяльністю товариства – Ревізійна комісія, яка функціонує відповідно до Положення про Ревізійну комісію, затвердженого загальними зборами акціонерів.

Ліквідаційна комісія створюється загальними зборами акціонерів при добровільній ліквідації суспільства, в порядку, передбаченим статутом.

Прибуток, що залишається у товариства після сплати податків та інших платежів і зборів до бюджету й позабюджетних фондів, поступає в повне його розпорядження й використовується суспільством самотійно.

У суспільстві створюється резервний фонд у розмірі 15 % статутного капіталу товариства.

Резервний капітал формується шляхом обов'язкових щорічних відрахувань.

Розмір щорічних відрахувань не може бути менше 5 % від чистого прибутку до досягнення розміру, встановленого статутом суспільства.

Резервний фонд суспільства призначений для покриття його збитків, а також для погашення облігацій суспільства.

Річний звіт суспільства підлягає попередньому затвердженню наглядовою радою суспільства, не пізніше ніж за 30 днів до дати проведення річних загальних зборів акціонерів.

Ведення бухгалтерського обліку забезпечує штат бухгалтерії, що складається з 15 чоловік, на чолі з головним бухгалтером.

У звітному році застосовувалася журнально-ордерна, частково комп'ютеризована форма обліку, з використанням необхідної кількості рахунків.

Товарні звіти здаються матеріально відповідальними особами в бухгалтерію кожні п'ять днів. Касові звіти складаються щодня.

Із записки пояснення

Універмаг має п'ять філіалів.

Основна діяльність здійснюється на основі існуючої мережі підрозділів і організаційних заходів, що проводяться.

За звітний період, в універмазі проведені заходи щодо упровадження сучасної технології торгових процесів, підвищення культури обслуговування покупців.

В універмазі відкриті:

- секція з продажу продовольчих і супутніх товарів (оснащена сучасним торговим холодильним устаткуванням на суму 254 600 тис. грн);
- секція з продажу парфюмерно-косметичних товарів;
- кіоск з продажу сувенірів і подарунків.

Організовані робочі місця по упаковці подарунків.

Розширені секції кожгалантереї, взуття, господарських товарів.

В універмазі замінене торгове устаткування в секціях «Білизна», «Іграшки», «Головні убори».

Частково замінено торгове устаткування в трьох філіалах.

В універмазі проведена робота по залученню покупців шляхом рекламних засобів:

- передано 130 рекламних оголошень по міському радіо; опубліковано в газетах і журналах 40 рекламних статей;
- виготовлений сюжетний рекламний фільм вартістю 10 600 грн;
- виготовлено 700 фірмових календарів на суму 20 000 грн;
- оформлені вітрини та інтер'єр універмагу.

Основними показниками, що характеризують фінансово-господарську діяльність ЗАТ, є товарообіг. У звітному році він склав 341116 млн. грн, що в 1,3 рази більше, ніж в попередньому.

Товарообіг в цілому по об'єднанню – 44 дні, по універмагу – 42 дні, по філіалах – 48 днів.

За аналізований період зростання товарних запасів випереджало зростання товарообігу.

При зростанні товарообігу за рік в 1,3 рази, товарні запаси зросли в 1,8 рази.

Головною причиною зростання товарних запасів є зростання цін на всі групи товарів.

Наказ про облікову політику ЗАТ «Омега»

Роздрібна торгівля

ЗАТ універмаг «Омега»

НАКАЗ № 3 03.01. 200__ р.

Про облікову політику ЗАТ «Омега» на 200__ р.

У цілях організації бухгалтерського обліку на підприємстві
НАКАЗУЮ:

1. Організувати ведення бухгалтерського обліку відповідно до Положення по веденню бухгалтерського обліку й бухгалтерської звітності в Україні; Планом рахунків бухгалтерського обліку фінансово-господарської діяльності організацій та Інструкцією по його застосуванню.

2. Проводити погашення:

- первинної вартості основних засобів лінійним способом по встановленим нормам, протягом їх нормативного терміну служби;
- первинної вартості нематеріальних активів по встановленим на підприємстві нормам. По об'єктам, термін корисного використання яких встановити важко або неможливо, річна норма амортизації визначається з розрахунку на 20 років експлуатації конкретного об'єкту.

3. Здійснювати облік процесу придбання й заготовляння матеріальних оборотних коштів в оцінці за фактичною собівартістю із застосуванням рахунку 20 «Матеріали».

4. Відображати товари в обліку за роздрібними цінами. Різницю між купувальною вартістю й вартістю за роздрібними цінами відображати на рахунку «Торгова націнка».

5. Здійснювати облік витрат на рахунках класу 9. Суму витрат обігу, що відноситься до залишку товарів, обчислювати по середньому відсотку

витрат обігу за звітний місяць, з урахуванням перехідного залишку на початок місяця в частині транспортних витрат і, для цілей оподаткування, витрат по сплаті відсотків за банківський кредит.

6. Включати витрати по ремонту основних засобів в собівартість звітнього періоду, в якому були виконані ремонтні роботи.

7. Виручка від реалізації, для цілей оподаткування, визначається у міру відвантаження.

8. Нараховувати й виплачувати дивіденди засновникам з нерозподіленого прибутку звітнього року в році, наступному за звітним, після їх затвердження загальними зборами акціонерів.

9. Резервний капітал товариства формується з прибутку в розмірах, визначуваних відповідно до законодавства, загальними зборами до досягнення 25 % статутного капіталу за рахунок щорічних відрахувань з прибутку.

10. Проводити інвентаризацію майна й зобов'язань перед складанням річного бухгалтерського звіту, при зміні матеріально відповідальних осіб, при встановленні фактів розкрадань та інших зловживань, після стихійних бід, а також:

- основних засобів і нематеріальних активів до 01.10. звітних років;
- розрахунків з банками до 01.01. наступних років за звітними;
- грошових коштів до 01.01. і не рідше 1 разу на місяць;
- розрахунків по податках, з іншими дебіторами й кредиторами до 01.01. року, наступного за звітним.

11. Затвердити розроблений на основі типового, робочий план рахунків бухгалтерського обліку фінансово-господарської діяльності.

12. Надати право головному бухгалтеру вводити, уточнювати й виключати субрахунки до синтетичних рахівниць, а також встановлювати додаткові системи аналітичного обліку.

Генеральний директор ЗАТ
«Омега» Н. П. Іванов

ВАРІАНТ 2

Відомості про МП ТОВ «Хвиля»

ТОВ «Хвиля» – комерційна організація, вважається суб'єктом малого підприємництва.

ТОВ утворене в жовтні 1992 року. Зміни до статуту зареєстровані рішенням Реєстраційної палати міста «N» 28.10.97 р. за № 24113.

Статутний капітал складає 20 тис. грн. Частина, що належить одному або декільком юридичним особам, що не є суб'єктами малого підприємництва, суспільних, добродійних або інших фондів – відсутня.

Форма власності приватна. Засновниками підприємства є:

Кооператив «Полум'я» – 70 % і Шведська компанія «Scandy» – 30 %.

Товариство не відповідає за зобов'язаннями своїх учасників. Учасники не відповідають за зобов'язаннями Товариства в межах своїх внесків в статутний капітал.

Найвищий орган управління ТОВ – загальні збори учасників.

Кожен учасник ТОВ має кількість голосів залежно від розміру внеску в статутний капітал з розрахунку 5000 грн – один голос.

Виконавським органом ТОВ «Водна» є дирекція в складі: директора, заступника директора, головного бухгалтера. Кількість заступників визначається загальними зборами учасників. Функції, управління діяльністю підприємства належать директору.

Згідно положенням статуту ТОВ «Хвиля» контроль за фінансово-господарською діяльністю підприємства здійснюється за рішенням зборів учасників, аудиторськими компаніями, тобто створення власної ревізійної комісії не передбачено.

Чистий прибуток, що залишається у Товариства, поступає в повне розпорядження Товариства й використовується їм самостійно за наступними напрямками:

- щорічних відрахувань не менше 5 % від суми прибули для утворення резервного фонду, розмір якого повинен складати 10 % статутного капіталу;
- частина, що залишилася, розподіляється між учасниками Товариства, пропорційно їх часткам в статутному капіталі.

Основні види діяльності:

- виготовлення паперової й картонної упаковки з художнім оздобленням, етикеток, каталогів, а також іншої поліграфічної продукції;
- проведення торгових операцій на внутрішньому й міжнародних ринках, що відносяться до сфери діяльності;
- маркетинг і стимулювання збуту; надання платних послуг.

ТОВ «Хвиля» займається поліграфічною діяльністю, а також оптовою торгівлею відповідними товарами.

Штат організації складають 12 співробітників. За договорами підряду працюють художники, які надають оформлювальні послуги. Організація орендує під офіс нежиле приміщення загальною площею 48 кв. м у ЗАТ «Бузок», орендну платню перераховує щомісячно, а також

виробничу площу у друкарні АТ «Друкар» з поквартальною оплатою оренди.

ТОВ «Хвиля» займається поліграфічною діяльністю, виробництвом бумажної продукції й торговою діяльністю. Директор суспільства укладає договори, приймає замовлення й вирішує питання з продажу продукції. Комерційний директор займається реалізацією великих партій продукції, у зв'язку з чим, виникає необхідність в частих відрядженнях у різні міста.

Всі господарські операції підприємства оформляються договорами, наказами й відповідними первинними документами.

Бухгалтерський облік в організації ведеться за модульним принципом, з використанням журналу господарських операцій і елементами журнально-ордерної форми. Бухгалтерія підприємства складається з трьох чоловік на чолі з головним бухгалтером, який займається складанням звітності, нарахуванням податків і заповненням декларацій і звітів до позабюджетних фондів.

Один бухгалтер займається питаннями калькуляції готовою продукцією, собівартістю, оформленням приходу й витратами матеріалів і готової продукції, обліком основних засобів і матеріалів.

Другий бухгалтер веде банківські документи, розрахункові операції, зокрема з працівниками по оплаті праці, рахунку-фактури, книги покупок і продажів.

З середини звітнього року організація перейшла на автоматизовану форму обліку з використанням бухгалтерської програми «1С Бухгалтерія». Основа програми – використання журналу господарських операцій. Проте перехід здійснений не повністю, зокрема вручну робиться калькуляція, обробляються авансові звіти, робиться підрахунок собівартості.

Організація має розрахунковий і валютні рахунки. Ліміт каси встановлений 1 тис. грн.

Об'єм продажу за звітний період – 5 225 890 грн.

Зокрема:

- продаж поліграфічної продукції – 3 689 930 грн;
- продаж сувенірів – 99 920 грн;
- продаж імпортованих товарів – 1 436 040 грн.

Наказ про облікову політику МП ТОВ «Хвиля»

Виро

бництво МП ТОВ «Хвиля»

Наказ № 5-а

Про облікову політику МП ТОВ «Хвиля» на 200_ рік

В цілях дотримання вимог Положення по веденню бухгалтерського обліку й бухгалтерської звітності

НАКАЗУЮ:

Встановити на 200_ рік наступну сукупність способів ведення бухгалтерського обліку й окремих видів майна й зобов'язань:

- виходячи з умов господарювання, вважати моментом реалізації для цілей оподаткування – відвантаження продукції й пред'явлення розрахункових документів покупцю;
- до основних фондів відносити засоби терміном служби більше 12 місяців;
- амортизацію об'єктів основних засобів виробляти лінійним способом;
- для персональних комп'ютерів застосовувати механізм прискореної амортизації. При розрахунку прискореної амортизації застосовувати лінійний спосіб нарахування, норма річних амортизаційних відрахувань збільшується на коефіцієнт 2;
- переоцінку основних засобів виробляти методом прямого перерахунку за ринковими цінами із залученням фахівців оцінювачів;
- облік виробничих запасів здійснювати за фактичною собівартістю придбання на рахунку 20;
- облік матеріалів вести за вартістю останньої партії придбання (способом ЛІФО);
- облік витрат на виробництво й калькуляцію собівартості продукції вести нормативним методом;
- оцінку вартості незавершеного виробництва виробляти за повною собівартістю;
- при необхідності підтверджувати актами дебіторську й кредиторську заборгованість;
- проводити інвентаризацію майна й фінансових зобов'язань один раз в рік перед складанням річного звіту;
- бухгалтерський облік на підприємстві вести з використанням комп'ютерної програми «1С Бухгалтерія» і дублюванням облікової інформації на традиційних носіях по журнально-ордерній формі обліку.

Директор Д. Бубенцов

ВАРІАНТ 3

Відомості про ЗАТ «Політ»

ЗАТ «Політ» створене на базі туристичного готелю «Політ», є комерційною організацією, діє на основі Статуту й закону «Про акціонерні суспільства».

ЗАТ «Політ» зареєстроване в Комітеті із зовнішньоекономічних зв'язків Мерії міста N, свідоцтво про реєстрацію АОЛ–8300 від 16.02.95 р.

Акціонерами суспільства є українські й іноземні юридичні особи.

Статутний капітал складає 89530 тис. грн.

Склад засновників:

- Рада з туризму – частка в статутному капіталі 68 % (юридичні особи України)
- компанія «Hotel Spring» – частка в статутному капіталі 32 % (юридичні особи Великобританії);
- найвищий орган управління – загальні збори акціонерів. У період між зборами найвищим органом є рада директорів.

Керівництво поточною діяльністю здійснює правління, що складається з Генерального директора, його заступника й інших виконавчих посадовців.

Контроль за фінансовою й поточною діяльністю суспільства здійснює Ревізійна комісія, призначена загальними зборами акціонерів.

Суспільство створене в цілях більш повного задоволення потреб населення й організацій в товарах і послугах, і отримання прибутку на користь його учасників.

Для виконання своїх цілей суспільство здійснює діяльність у сфері готельних послуг і торгівлі.

У процесі вказаних видів діяльності, суспільство забезпечує й організовує:

- експлуатацію готельного комплексу, послуги бюро подорожей і екскурсій, туристичних і транспортних агентств;
- різні види вітчизняного й міжнародного туризму;
- реалізацію продукції громадського харчування.

ЗАТ є юридичною особою з моменту реєстрації у відповідному державному органі, користується всіма правами й виконує обов'язки, пов'язані з його діяльністю, має самостійний баланс, розрахунковий і валютні рахунки, користується комерційними та банківськими кредитами.

Бухгалтерський облік ведеться по журнально-ордерній формі із застосуванням відповідних реєстрів.

При первинному ознайомленні з документацією встановлено, що ряд договорів і актів про виконання робіт не має належного оформлення (відсутні необхідні реквізити, в т. ч. підписи), виявлені невідповідності записів в облікових реєстрах і первинних документах. Про виправлення, що вносяться, в облікові реєстри, довідки бухгалтерії не складаються.

ЗАТ «Політ»

Наказ про облікову політику ЗАТ «Політ»

Наказ №

Про облікову політику ЗАТ «Політ» на 200_р.»

Відповідно до статутної діяльності, у виконання Наказу Міністерства України від 09.12.98 р. № 60 «Про затвердження Положення по бухгалтерському обліку «Облікова політика організації» (ПБУ 1/98).

НАКАЗУЮ:

1. Обов'язкові основні положення.

1.1 Виручку для цілей оподаткування визначати по моменту відвантаження, виконанню робіт, послуг і пред'явленню покупцям (замовникам) розрахункових документів.

1.2 Витрати по рахівницях 23 «Основне виробництво» і 23/1 «Допоміжні виробництва» в кінці місяця закривати на рахунок 90 «Собівартість продукції», списувати традиційним способом.

2. Організація та правила ведення бухгалтерського обліку.

2.1 Згідно Положенню по веденню бухгалтерського обліку й бухгалтерської звітності на Україні, відповідальність за організацію бухгалтерського обліку несе керівник підприємства.

Керівник зобов'язаний створити умови для правильного ведення бухгалтерського обліку, забезпечити неухильне виконання всіма підрозділами, працівниками, що мають відношення до обліку, вимог головного бухгалтера, в частині порядку оформлення та пред'явлення для обліку необхідних документів і відомостей.

2.2 Ведення бухгалтерського обліку покласти на бухгалтерію на чолі з головним бухгалтером. Головний бухгалтер підкоряється керівнику.

2.3 Форма ведення обліку – таблично-автоматизована з використанням журналів-ордерів.

2.4 Амортизація основних засобів нараховується відповідно до встановлених норм, протягом нормативного терміну служби об'єктів основних засобів. У встановлених законодавством випадках, допускається застосування прискореної амортизації основних засобів.

2.5 Списання витрат на капітальний ремонт основних засобів виробляється за рахунок утворення резерву.

2.6 Створювати наступні резерви майбутніх витрат і платежів на капітальний ремонт основних засобів.

Резерв створюється для покриття витрат по капітальному ремонту основних засобів, у розмірі суми передбачуваних витрат на ремонт з щомісячним списанням у розмірі 1/12 його частини на витрати виробництва.

В кінці року надмірно нарахований резерв поновлюється.

2.7 У цілях забезпечення достовірності бухгалтерського обліку підприємство періодично проводить інвентаризацію активів і пасивів балансу.

3. Контроль за виконанням чинного наказу покласти на головного бухгалтера.

Генеральний директор

Н. Робаков

ТЕМА 3. АУДИТОРСЬКИЙ РИЗИК, ЙОГО ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ ЗГІДНО МСА 400 «ОЦІНКА РИЗИКІВ ТА ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ»

Мета заняття: на підставі вивчення основних теоретичних положень аудиту, згідно МСА 400, сформувані практичні навички по оцінці всіх видів аудиторських ризиків і системи внутрішнього контролю.

Методичні рекомендації за темою: для виконання завдань по даній темі необхідно заздалегідь вивчити літературні джерела, а також ознайомитися із стандартом аудиторської діяльності – МСА 400.

Хід роботи:

Етап 1. Виконання тестових завдань

У тестових завданнях, сформульованих у формі тверджень чи заперечень, які залежно від відповідей перетворюються в істинне або помилкове логічне висловлення, серед 3–4 відповідей потрібно обрати одну правильну (позитивну) відповідь.

1. Аудиторський ризик:
 - а) розраховується за формулою;
 - б) визначається на основі тестування;
 - в) встановлюється за домовленістю клієнта з аудиторською фірмою;
 - г) розраховується за формулою або визначається на основі тестування.
2. Чим вище властивий ризик, тим ризик невиявлення:
 - а) вищий;
 - б) нижчий;
 - в) не має залежності.
3. Аудиторський ризик – це:
 - а) ймовірність не виявлення помилок системою внутрішнього контролю;
 - б) ймовірність не виявлення суттєвих помилок у процесі проведення вибіркової перевірки;
 - в) ймовірність складання неправильного висновку про перевірену фінансову звітність;
 - г) ризик, притаманний бізнесу клієнта, зумовлений характером і умовами діяльності організації.
4. Модель (розмір) аудиторського ризику розраховується на етапі:
 - а) вибору клієнта;
 - б) укладення договору;
 - в) планування;
 - г) тестування.
5. Кінцевою метою аналізу ризиків в аудиті є оцінка:
 - а) аудиторського ризику;
 - б) властивого ризику;

- в) ризику не виявлення;
- г) ризику внутрішнього контролю.

Етап 2. Розв'язання ситуацій

Виходячи з даних, наведених у ситуаціях, потрібно:

1. Оцінити правильність тверджень, наведених нижче:
 - ризик внутрішнього контролю змінюється залежно від виду діяльності підприємства;
 - організація бухгалтерського обліку й внутрішнього контролю впливає на ризик контролю;
 - якщо ризик бізнесу й внутрішнього контролю високий, то високий і ризик не виявлення.
2. Визначити ризик не виявлення виходячи з того, що аудитор планує перевірку за таких показників: прийнятний аудиторський ризик 0,05; властивий ризик – 0,75; ризик системи внутрішнього контролю – 0,30. Який з цих видів ризику пов'язаний з обсягом і характером проведення аудиторських процедур?
3. Оцінити правильність тверджень, наведених нижче:
 - фінансова звітність не може бути абсолютно точною;
 - ризик внутрішнього контролю може бути знижений у результаті аудиторської перевірки;
 - якщо ризик внутрішнього контролю низький, аудитор може зменшити обсяг вибірки.
4. Оцініть правильність тверджень, наведених нижче:
 - діяльність керівництва фірми клієнта впливає на ризик внутрішнього контролю;
 - аудитор може знизити ризик внутрішнього контролю шляхом проведення додаткових аудиторських процедур;
 - властивий ризик не змінюється залежно від виду діяльності підприємства.

Етап 3. Навчальні завдання

Завдання 1. Підприємство «Укрмолоко» купує молоко молочних ферм, оброблює його, поставляє роздрібним реалізаторам. Нині ви здійснюєте аудит системи продажів та маєте такі дані:

а) на підприємстві працюють 75 водіїв. Кожен з них несе відповідальність за доставку молока клієнтам. Кожен водій щоденно постачає молоко 30–40 магазинам. Дебіторська заборгованість звичайно становить суму до 450 000 грн. Звичайно клієнти платять за молоко не водію, а у головну контору компанії;

б) книга продажів регулярно перевіряється адміністратором, який складає для кожного водія список рахунків неоплачених залишків за 90 і більше днів. Цей список використовується для посиленого збору плати,

водіями. У кожного водія є книга поставок, в яку записуються поставки тим клієнтам, в яких є неоплачені залишки за 90 днів;

в) при попередньому аудиті використовувалась аудиторська програма, згідно з якою відбиралися по два рахунки з клієнтів кожного водія. Перший рахунок відбирав наугад сторінки, а другий – із четвертої сторінки списку рахунків 90-денної або більш пізньої давності. У книзі поставок для кожного постачальника є окрема сторінка.

Переглянувши систему продажів, ви дійшли висновку, що у вашій аудиторській роботі потрібно застосувати метод статистичної вибірки. Після завершення огляду й дослідження залишків 2000 клієнтів ваша статистична вибірка із 100 клієнтів виявила 10 помилок. Звідси ви вирішили, що всього повинно бути 2000 помилкових рахунків, оскільки ви вважаєте, що помилки в усій сукупності будуть становити той самий відсоток, що й у вашій вибірці.

Необхідно:

1) пояснити, чому аудиторська процедура, використана під час попереднього аудиту з відбору клієнтів для аудиторського підтвердження, не дозволяє отримати достовірну статистичну вибірку;

2) коротко пояснити доцільність вибірки з 90-денних рахунків для прямого підтвердження;

3) обговорити, чи може застосування методу статистичної вибірки допомогти у досягненні аудиторських цілей, про які сказано у п. 2;

4) обговорити, наскільки обґрунтованим буде припущення, що відсоток помилок у досліджуваній вибірці залишків заборгованості клієнтів буде точно відповідати відсотку помилок у сукупності дебіторської заборгованості;

5) обговорити точку зору, згідно з якою методика статистичної вибірки не приносить користі аудитору, оскільки аудитор все одно повинен застосовувати своє професійне судження.

Завдання 2

а) вихідні дані: аудитору необхідно підтвердити оцінку товарних запасів. Загальна вартість запасів становить 10 000 грн. Припустима помилка – 50 грн. Ризик при вибірці становить 10 %.

Потрібно визначити розмір вибірки, якщо:

1) помилки не очікуються;

2) очікується одна помилка.

б) вихідні дані: аудитор повинен підтвердити оцінку товарних запасів. За даними бухгалтерського обліку вартість товарних запасів становить 200 000 грн. Вартість вибірки становила 65000 грн. Виявлена помилка – 1000 грн.

Потрібно визначити очікувану помилку й загальну фактичну очікувану помилку в генеральній сукупності.

в) вихідні дані: загальна сума запасів становить 300 тис. грн (генеральна сукупність). Припустима помилка – 500 грн. Ризик при вибірці – 10 % (тобто необхідний рівень довіри дорівнює 90 %). Виявлення помилок не очікується.

Потрібно визначити розмір вибірки.

г) вихідні дані: розмір вибіркової сукупності – 50 документів, генеральної сукупності – 500.

Потрібно встановити вибірковий інтервал і порядок проведення випадкової вибірки.

д) вихідні дані: аудитор бажає розглянути 60 рахунків на покупку.

Потрібно визначити припустиму помилку.

е) вихідні дані: аудитор перевіряв 60 документів на покупку й знайшов дві помилки.

Потрібно визначити припустиму помилку, якщо рівень довіри дорівнює 90 %.

є) вихідні дані: аудитор повинен розрахувати розмір вибірки для дебіторської заборгованості. Загальна сума дебіторів (генеральна сукупність) – 4 500 грн. Припустима помилка – 750 грн. Ризик при вибірці – 5 %. Виявлення помилок не очікується.

Потрібно розрахувати розмір вибірки.

ж) вихідні дані: аудитор перевіряє дані по дебіторській заборгованості. Аналітичні дані такі:

Дебітор	Сальдо на кінець звітного періоду	
1011	42357	12317
1012	3649	8999
1013	12821	4016
1014	6761	7932
1015	8993	10504
1016	4106	15657
1017	16797	19328
1018	15311	21069
1019	29825	1787
1020	2005	6592
		250826

Припустима помилка – 700 грн. Ризик при вибірці – 5 %. Виявлення помилок не очікується. Вибірка починається з елемента в сумі 14504.

Потрібно:

1) розрахувати розмір вибірки.

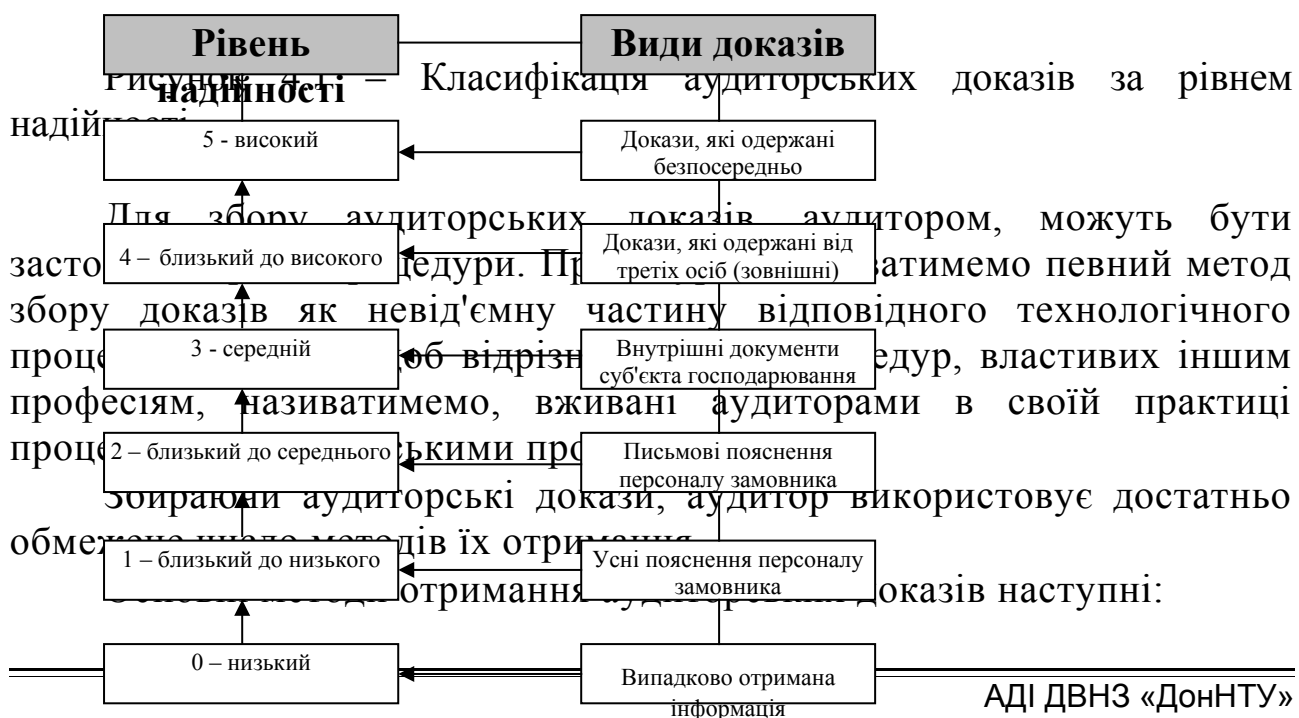
- 2) визначити інтервал вибірки і вибрати елемент для перевірки.

ТЕМА 4. ЗБІР АУДИТОРСЬКИХ ДОКАЗІВ ЗГІДНО МСА 500 «АУДИТОРСЬКІ ДОКАЗИ»

Мета заняття: вивчити сутність поняття аудиторських доказів (свідчень) та вимоги щодо їх одержання при проведенні аудиту фінансової звітності.

Основні методологічні положення теми: для того, щоб мати підстави для висновків по основним напрямам аудиторської перевірки, аудитор повинен зібрати відповідні докази. Інформація, зібрана й проаналізована аудитором в ході перевірки, служить обґрунтуванням висновків аудитора і називається аудиторськими доказами.

Аудиторські докази

- 1) спостереження або участь в інвентаризації;
- 2) спостереження за виконанням господарських або бухгалтерських операцій;
- 3) усне опитування;
- 4) отримання письмових підтверджень;
- 5) перевірка документів, одержаних клієнтом від третіх осіб;
- 6) перевірка документів, підготовлених на підприємстві клієнта;
- 7) перевірка арифметичних розрахунків;
- 8) аналіз.

Але метод, як такий, не дасть ніякої інформації для висновків, якщо не знати – які саме арифметичні розрахунки необхідно перевіряти, а які – ні; у інвентаризації яких активів і яких зобов'язань слід прийняти участь; особисто від яких третіх осіб слід одержати письмові підтвердження; які саме документи слід піддати аналізу. Мистецтво аудитора й полягає в тому, щоб чітко знати:

а) який повинен бути правильно поставлений бухгалтерський облік і як налагоджена система внутрішнього контролю;

б) які відхилення (порушення, помилки) можливі в організації обліку й контролю;

в) який або які з перерахованих методів слід застосувати для виявлення кожного з можливих порушень;

г) до яких саме об'єктів контролю (документів, активів, зобов'язань, суб'єктів, юридичних осіб і т. д.) слід застосувати той або інший метод.

Робота з рекомендованою літературою дозволить набути більш детальної інформації з питань теми.

Програмні питання до опрацювання.

1. Поняття аудиторських доказів та вимоги до них.
2. Види аудиторських доказів та їх класифікація.
3. Чинники, які впливають на достатність і доречність аудиторських доказів.
4. Джерела одержання аудиторських доказів.
5. Надійність аудиторських доказів.

Хід роботи:

Етап 1. Виконання тестових завдань

У тестових завданнях, сформульованих у формі тверджень чи заперечень, які залежно від відповідей перетворюються в істинне або помилкове логічне висловлення, серед 3–4 відповідей потрібно обрати одну правильну (позитивну) відповідь. Перед виконанням тестових завдань необхідно розібратись із джерелами одержання аудиторських доказів і критеріями, що стосуються їх кількості та якості, а також із процедурами одержання доказів в аудиті, які регламентовано МСА.

1. Чи мають право аудитори при проведенні аудиторських перевірок отримувати необхідну інформацію від третіх осіб:
 - а) мають в будь-якій формі;
 - б) мають право лише за письмовим запитом;
 - в) не мають право.
 2. Які з перелічених доказів мають найбільший рівень надійності:
 - а) внутрішні документи фірми;
 - б) письмове пояснення, отримане від керівництва фірми;
 - в) документи, отримані від третьої сторони;
 - г) інформація, отримана аудитором у результаті проведення аналітичних процедур.
 3. Які процедури використовує аудитор для одержання аудиторських доказів:
 - а) тести систем контролю;
 - б) процедури перевірки на суттєвість;
 - в) тести систем контролю та процедури перевірки на суттєвість;
 - г) аналітичні процедури.
 4. Методичні прийоми одержання аудиторських доказів з метою виявлення суттєвих перекручень фінансової звітності називають:
 - а) тестами систем контролю;
 - б) процедурами перевірки на суттєвість;
 - в) оцінкою властивого ризику;
 - г) твердженнями фінансової звітності.
 5. Процедури перевірки на суттєвість являють собою:
 - а) перевірку господарських операцій;
 - б) перевірку залишків по рахунках;
 - в) аналітичні процедури;
 - г) усі перелічені.
 6. Які прийоми одержання аудиторських доказів слід застосувати для підтвердження залишків по розрахунках з бюджетом:
 - а) підрахунок;
 - б) спостереження;
 - в) підтвердження;
 - г) інші (вказати, які саме)?
- Етап 2. Розв'язання ситуацій.
- На підставі даних, наведених у ситуаціях, потрібно:
- 1) проаналізувати ситуацію;
 - 2) визначити рівень надійності аудиторських доказів;
 - 3) розподілити аудиторські докази за рівнем їх надійності;
 - 4) встановити, які аудиторські докази необхідно одержати аудитору в конкретній ситуації.

1. Визначити та пояснити, чи є надійними такі аудиторські докази:
 - а) доказ про обсяги незавершеного виробництва, отриманий при фактичному огляді аудитором;
 - б) доказ законності дебіторської заборгованості, отриманий на підставі телефонного підтвердження;
 - в) доказ точності обліку запасів, отриманий у результаті інвентаризації, що проведена за участю аудитора.

Треба розмістити отримані докази по ступеню значущості.

2. Визначити та пояснити, чи є надійними такі аудиторські докази:
 - а) доказ створення дебіторської заборгованості, отриманий від керівника відділу;
 - б) доказ законності дебіторської заборгованості, отриманий на підставі телефонного підтвердження;
 - в) аналіз фактичних витрат, який підготовлено працівниками фірми.

Треба розмістити отримані докази по ступеню значущості.

3. У ході перевірки аудитор зібрав наступні докази. Треба розмістити отримані докази по ступеню значущості:
 - а) виписка з реєстру акціонерів – для підтвердження наявності акцій у власності підприємства-клієнта;
 - б) акт інвентаризації матеріально-виробничих запасів по результатам інвентаризації, яка була проведена за участю аудитора;
 - в) аналіз витрат, який підготували робітники підприємства.Свій вибір пояснити.

4. Аудитор має у своєму розпорядженні наступні документи:
 - а) отримані від клієнта на базі зовнішніх даних;
 - б) отримані від клієнта на базі внутрішніх даних;
 - в) складені аудитором на основі бухгалтерських записів підприємства-клієнта;
 - г) отримані від третіх осіб.Оцініть докази з точки зору їх надійності.

5. Є чотири групи даних, які доводять правильність облікових показників. Треба розмістити отримані докази по ступеню значущості:
 - а) інвентаризаційні описи обсягів незавершеного виробництва, отримані при фактичному огляді;
 - б) журнали і первинні документи за рахунком 23 «Виробництво»;
 - в) журнали та первинні документи за рахунком 26 «Готова продукція»;
 - г) доказ точності обліку запасів, який отримано в результаті проведеної на фірмі інвентаризації, де був присутній аудитор.

Етап 3. Практичні завдання

Виходячи з даних, наведених у практичних завданнях, необхідно:

- 1) визначити, які нормативні акти порушено;
- 2) вказати конкретних порушників;
- 3) виявити наслідки, до яких призвело порушення;
- 4) визначити, які аудиторські докази необхідно одержати.

Завдання 1. Аудиторські докази відображають сутність інформації про об'єкт контролю. Інформація повинна відповідати певним вимогам. Укажіть і поясніть (на власних прикладах), які з наведених нижче вимог забезпечать одержання оптимально необхідної інформації про стан об'єкта аудиту:

- необхідність;
- обґрунтованість;
- змістовність;
- повнота;
- актуальність;
- правильність;
- прагматичність.

Завдання 2. Залежно від об'єкта аудиту обираються відповідні джерела інформації. Необхідно вказати, які конкретно джерела інформації використовуватимуться, та розкрити зміст (на власному прикладі об'єкта контролю) таких джерел інформації:

- первинні документи;
- реєстри бухгалтерського обліку;
- Головна книга;
- фінансова звітність;
- матеріали попередніх ревізій, перевірок, аудиту;
- розпорядчі документи по підприємству, калькуляції, письмові пояснення службових осіб тощо.

Завдання 3. З метою одержання аудиторських доказів вивчається зміст операцій і встановлюється їх законність, достовірність та ... (вказати третє).

Завдання 4. Описати застосування (на власних прикладах) прийомів документального та фактичного контролю, що використовують аудитори.

Завдання 5. Аудитором з'ясовано, що на підприємстві протягом минулого року не проводилась інвентаризація матеріальних запасів.

Завдання 6. Працюючий пенсіонер Кравченко Т. І. 05.01.2001 р. вчасно не отримав заробітну плату, і 07.01.2001 р. її депоновано. Для того щоб гроші не пропали, бухгалтер із заробітної плати Сташенко А. І., підробила документи (доручення Кравченка Т. І. на отримання заробітної плати Сташенко А. І.) і отримала її 04.02.2001 р. з метою передачі Кравченку Т. І. За інформацією відділу кадрів Кравченко Т. І. помер 25.10.2001 р.

Завдання 7. Аудитор знайшов розбіжності між даними банківських виписок і даними бухгалтерського обліку на підприємстві.

ТЕМА 5. АНАЛІТИЧНІ ПРОЦЕДУРИ АУДИТУ ЗГІДНО МСА 520 «АНАЛІТИЧНІ ПРОЦЕДУРИ» ТА МСА 500 «АУДИТОРСЬКІ ДОКАЗИ»

Мета заняття: вивчити сутність поняття аналітичні процедури та правила їх використання.

Основні методологічні положення теми: аналітичні операції – це аналіз важливих відносних показників і їх порівняння, разом із підсумковим дослідженням відхилень та взаємозв'язків, які суперечать іншій інформації або мають відхилення від очікуваних величин.

Види аналітичних процедур

Аналітичні процедури передбачають порівняння фінансової інформації суб'єкта господарювання з:

- зіставною інформацією за попередні періоди;
- передбачуваними результатами діяльності суб'єкта господарювання (наприклад, бюджетами) чи прогнозами аудитора (такими, як оцінка амортизації);
- аналогічною галузевою інформацією, такою, як порівняння відношення виторгу від реалізації до суми дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання із середніми галузевими показниками або з показниками інших суб'єктів господарювання приблизно такої самої величини у тій самій галузі.

Аналітичні процедури охоплюють також аналіз зв'язку:

- між елементами фінансової інформації, що, як очікується, відповідатимуть прогнозам, які ґрунтуються на досвіді суб'єкта (наприклад, відсоток валового прибутку);
- між фінансовою інформацією й відповідною нефінансовою інформацією, наприклад, витратами на оплату праці й чисельністю працівників.

Програмні питання до опрацювання

1. Поняття аналітичних процедур.
2. Види аудиторських процедур та їх класифікація.
3. Чинники, які впливають на достатність і доречність аудиторських процедур.
4. Етапи використання аналітичних процедур.
5. Ступінь достовірності аналітичних процедур.
6. Процедури одержання аудиторських доказів.

Хід роботи:

Етап 1. Розв'язання ситуацій.

На підставі даних, наведених у ситуаціях, потрібно:

- проаналізувати ситуацію;
- визначити доцільність використання ти чи інших аудиторських доказів та застосування аналітичних процедур;
- розподілити аудиторські докази за рівнем їх надійності;
- встановити, які аналітичні процедури необхідно одержати аудитору в конкретній ситуації.

1. Які з тестів, поданих нижче, не дають аудитору доказів повноти обліку витрат на готову продукцію:

- а) перевірка правильності обліку витрат матеріалів, віднесених до незавершеного виробництва;
- б) перевірка динаміки витрат по незавершеному виробництву і віднесені частини з них на готову продукцію;
- в) детальна перевірка собівартості готової продукції;
- г) «простеження» собівартості використаних матеріалів, починаючи від придбання й закінчуючи обліком їх у витратах по незавершеному виробництву.

Етап 2. Розв'язання ситуацій.

1. Будівельна фірма збудувала будинок на власній землі для експлуатації у власних цілях. Аудитор отримав документацію, що відображає витрати, пов'язані з будівництвом.

Визначити аналітичні процедури, що підтверджують чи спростовують правильність розрахунку собівартості будівництва. Отримати від незалежних третіх осіб підтвердження достовірності відображених у звітності витрат.

2. Фірма К звернулася до аудиторської фірми з пропозицією укласти договір на проведення аудиту фінансової звітності за 2001 р. Фірма К здійснює свою діяльність на ринку цінних паперів з 1997 р. Фінансові результати діяльності за 1997–2001 рр. стабільні й високі. Аудиторська фірма, здійснюючи перевірку фінансової звітності фірми К, повинна підтвердити оцінку капітальних інвестицій у будівництво будинку.

Встановити, які аналітичні процедури необхідні аудитору для підтвердження статті «Капітальні інвестиції» у частині будівництва нового будинку.

3. Фірма А звернулася до аудиторської фірми з пропозицією укласти договір про надання послуг з визначення оцінки завданої шкоди будівельною організацією, що здійснює ремонт на території біля складських приміщень фірми А.

Варіанти:

- ремонт на території біля складських приміщень спричинив виникнення пожежі, в результаті якої всі матеріальні цінності повністю згоріли;
- ремонт на території біля складських приміщень спричинив прорив водопровідної системи. У результаті підтоплення складських приміщень матеріальні цінності стали повністю та частково

непридатними для виробничого використання.

Встановити, які докази необхідно одержати аудиторю та які аналітичні процедури застосувати при визначенні оцінки завданої шкоди.

Етап 3. Практичні завдання

Виходячи з даних, наведених у практичних завданнях, необхідно:

- 1) визначити, які нормативні акти порушено;
- 2) вказати конкретних порушників;
- 3) виявити наслідки, до яких призвело порушення;
- 4) визначити, які аудиторські докази необхідно одержати.

Завдання 1. Аудиторські докази відображають сутність інформації про об'єкт контролю. Інформація повинна відповідати певним вимогам. Укажіть і поясніть (на власних прикладах), які з наведених нижче вимог забезпечать одержання оптимально необхідної інформації про стан об'єкта аудиту:

- необхідність;
- обґрунтованість;
- змістовність;
- повнота;
- актуальність;
- правильність;
- прагматичність.

Завдання 2. Залежно від об'єкта аудиту обираються відповідні джерела інформації. Необхідно вказати, які конкретно джерела інформації використовуватимуться, та розкрити зміст (на власному прикладі об'єкта контролю) таких джерел інформації:

- первинні документи;
- реєстри бухгалтерського обліку;
- Головна книга;
- фінансова звітність;
- матеріали попередніх ревізій, перевірок, аудиту;
- розпорядчі документи по підприємству, калькуляції, письмові пояснення службових осіб тощо.

Завдання 3. З метою одержання аудиторських доказів вивчається зміст операцій і встановлюється їх законність, достовірність та... (вказати третє).

Завдання 4. Описати застосування (на власних прикладах) прийомів документального та фактичного контролю, що використовують аудитори.

Завдання 5. Аудитором з'ясовано, що на підприємстві протягом минулого року не проводилась інвентаризація матеріальних запасів.

Завдання 6. Працюючий пенсіонер Кравченко Т. І. 05.01.2001 р. вчасно не отримав заробітну плату, і 07.01.2001 р. її депоновано. Для того щоб гроші не пропали бухгалтер із заробітної плати Стащенко А. І. підробила документи

(доручення Кравченка Т. І. на отримання заробітної плати Сташенко А. І.) і отримала її 04.02.2001 р. з метою передачі Кравченку Т. І. За інформацією відділу кадрів Кравченко Т. І. помер 25.10.2001 р.

Завдання 7. Аудитор знайшов розбіжності між даними банківських виписок і даними бухгалтерського обліку на підприємстві.

ТЕМА 6. АУДИТ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА ЗГІДНО П(С)БО
2,7,8,9,10,12

Мета заняття: на підставі вивченого теоретичного матеріалу необхідно визначити напрями та цілі аудиту активів та опанувати методику його проведення.

Методологічні рекомендації за темою: у тестових завданнях серед трьох–чотирьох відповідей потрібно обрати одну правильну (позитивну) відповідь і пояснити її, посилаючись на чинні законодавчі акти. Виходячи з даних, наведених в ситуації, необхідно:

- 1) оцінити ситуацію з позицій чинного законодавства;
- 2) зробити перевірку правильності відображення операцій в обліку;
- 3) визначити, на які моменти більш за все повинен звернути увагу аудитор;

- 4) надати конкретні пропозиції підприємству щодо профілактичних заходів запобігання помилок. На підставі даних, наведених у практичних завданнях, необхідно:

- установити, чи здійснюються на підприємстві функції внутрішнього контролю (аудиту) щодо використання й збереження грошових коштів, запасів і основних засобів;

- визначити відповідність відображення операцій з обліку основних засобів, нематеріальних активів, грошових коштів, запасів, дебіторської та кредиторської заборгованості чинному законодавству;

- зробити висновки щодо якості проведеної інвентаризації фактичної наявності грошових коштів, запасів, основних засобів;

- скласти класифікаційну оцінку основних засобів і перевірити правильність нарахування амортизації;

- відобразити в робочих документах аудитора зміст виявлених порушень і недоліків; указати конкретних винних осіб; нормативні акти, що були порушені; шляхи виправлення негативних явищ.

Програмні питання до опрацювання:

1. Мета аудиту активів.
2. Завдання аудиту необоротних активів.
3. Джерела інформації аудиту необоротних активів.
4. Аудиторські процедури аудиту необоротних активів.
5. Завдання аудиту запасів.
6. Джерела інформації аудиту запасів.
7. Аудиторські процедури аудиту запасів.
8. Завдання аудиту грошових коштів.
9. Джерела інформації аудиту грошових коштів.
10. Аудиторські процедури аудиту грошових коштів.

11. Завдання аудиту дебіторської заборгованості.
12. Джерела інформації аудиту дебіторської заборгованості.
13. Аудиторські процедури аудиту дебіторської заборгованості.
14. Завдання аудиту витрат.
15. Джерела інформації аудиту витрат.
16. Аудиторські процедури аудиту витрат.

Хід роботи:

Етап 1. Виконання тестових завдань

1. Порядок ведення касових операцій встановлюється:
 - а) касиром;
 - б) радою директорів компанії (товариства);
 - в) головним бухгалтером;
 - г) Національним банком України;
 - д) Міністерством фінансів України.
2. Найбільш достовірним доказом для підтвердження повноти обліку грошових коштів є:
 - а) інвентаризація;
 - б) відомості, отримані від робітників підприємства;
 - в) аналіз руху грошових коштів, проведений аудитором.
3. Виявлені за результатом інвентаризації залишки грошових коштів у касі підприємства:
 - а) перераховуються в бюджет;
 - б) повертаються матеріально-відповідальній особі;
 - в) оприбутковуються підприємством у складі доходів.
4. Які аудиторські докази будуть використані при перевірці основних засобів за критерієм «існування»:
 - а) акт приймання-передачі;
 - б) товарно-транспортна накладна;
 - в) платіжне доручення;
 - г) інвентарна картка.
5. Аналіз проведеної організацією–клієнтом класифікації засобів праці на основні засоби, малоцінні та швидкозношувані предмети є методом аудиторської перевірки за критеріями:
 - а) існування, права й зобов'язань;
 - б) виникнення, повноти, вартісної оцінки;
 - в) існування, вимірювання, представлення та розкриття;
 - г) всі перелічені критерії.
6. Чи достатньо здійснити інвентаризацію основних засобів для досягнення критерію оцінки фінансової звітності «повнота»:
 - а) так;
 - б) ні;

в) залежно від положень облікової політики підприємства.

7. Документальний аналіз відомості з інвентаризації матеріальних цінностей є методом аудиторської перевірки для оцінки за критерієм:

- а) оцінка;
- б) фактична наявність;
- в) обережність;
- г) відповідність.

8. Аудитор визнає правильним віднесення витрат на придбання необоротних активів на рахунок:

- а) адміністративних витрат;
- б) капітальних інвестицій;
- в) довгострокових фінансових інвестицій;
- г) виробничих запасів.

9. Найбільш достовірний аналіз для підтвердження точності обліку розрахунків з підзвітними особами:

- а) інвентаризація;
- б) відомості, отримані від працівників підприємства;
- в) аналіз авансових звітів, здійснюваний аудитором.

10. Листи про підтвердження оплачених рахунків постачальників розіслані відповідно до записів в обліковому реєстрі, проте з'ясувалося, що значна частина рахунків постачальників не була зареєстрована. Що було причиною помилок:

- а) неправильне застосування процедури;
- б) неправильне тлумачення результатів застосування процедури;
- в) застосування невідповідної процедури;
- г) неналежне виконання службових обов'язків.

11. Аудитор зіставляє дані реєстру обліку розрахунків з даними обліку операцій у касі й на рахунках у банках для з'ясування:

- а) законності розрахунків;
- б) повноти обліку кредиторської заборгованості;
- в) своєчасності й оплати рахунків постачальників;
- г) іншої мети (вказати, якої саме).

12. Яким доказам аудитор повинен віддавати перевагу під час перевірки рахунків клієнта у банках:

- а) усним повідомленням клієнта;
- б) документам з обліку операцій на рахунках у банках;
- в) випискам банку;
- г) результатам зустрічної перевірки.

13. Перед аудитором під час перевірки розрахунків з підзвітними особами стоять завдання з'ясувати:

- а) достовірність оцінки;

- б) законність і повноту відображення в обліку;
- в) реальність існування зобов'язань підзвітних осіб.

14. Які прийоми використовує аудитор при перевірці своєчасності оприбуткування готівки, отриманої з рахунку в банку, та її збереження у касі підприємства:

- а) спостереження;
- б) інвентаризація;
- в) огляд приміщення каси;
- г) звіряння записів у касовій книзі й виписок банку.

15. Які з наведених синтетичних рахунків не використовуються в обліку матеріальних запасів:

- а) 22, 23;
- б) 40;
- в) 37;
- г) 30, 31;
- д) 68;
- е) 48.

16. Який з наведених методів оцінки матеріальних запасів меншою мірою враховує вплив інфляції:

- а) середньої вартості;
- б) ЛІФО;
- в) ФІФО.

17. Які з перелічених первинних документів не застосовуються в обліку матеріальних запасів:

- а) прибутковий ордер;
- б) лімітна карта;
- в) лімітно-забірна карта;
- г) прибутковий касовий ордер;
- д) авансовий звіт;
- е) накладна.

Етап2. Розв'язання ситуацій

1. Підприємство перерахувало 27 000 грн для купівлі 5000 дол. Курс НБУ на момент купівлі валюти 5,20 грн за 1 дол., а ринковий курс – 5,30 грн за 1 дол. Сума комісійної винагороди банку за послуги конверсії становить 500 грн. В обліку були зроблені такі записи:

- Дт33 Кт 31 – 27 000 грн;
- Дт3І Кт 33 – 26 000 грн;
- Дт94 Кт 33 – 500 грн;
- Дт94 Кт 33 – 500 грн.

2. Підприємство придбало 5 калькуляторів на суму 750 грн, у тому числі ПДВ – 125 грн. У бухгалтерському обліку зроблені такі записи:

Дт106 Кт 15 – 625 грн;

Дт15 Кт 63 – 750 грн;

Дт64 Кт 15 – 125 грн;

Дт 63 Кт 31 – 750 грн.

3. Під час аудиту торговельної фірми аудитор звернув увагу на те, що на підприємстві постійно спостерігаються незначні відхилення у сумах інкасаторів (недовкладення або перевкладення готівки) у середньому на суму ± 15 грн. Як виявилось, суми недовкладень бухгалтер списувала не за рахунок матеріально відповідальних осіб, а відносила на витрати фірми. Надлишки готівки оприбутковувалися правильно. Свої дії бухгалтер і керівник фірми пояснили тим, що оплата праці працівників невисока та якщо стягувати з них нестачі, вони звільняться з роботи. А нових людей на ці місця знайти буде важко.

4. За даними головної книги сальдо на рахунку 31 «Рахунки в банках» фірми на 01.04.2002 р. дорівнює 22 756 грн. Однак за банківськими виписками це сальдо становить 24 818 грн.

Під час перевірки аудитором було виявлено такі помилки:

1) 5 виданих чеків, які не були представлені в банк:

21.05.2001 р. на суму 3751 грн;

14.06.2001 р. на суму 211 грн;

17.09.2001 р. на суму 300 грн;

19.02.2001 р. на суму 3244 грн;

20.02.2002 р. на суму 8321 грн;

2) грошові надходження на суму 7512 грн неправильно занесено на рахунок 31 «Рахунки в банках»;

3) сума нарахованих банківських відсотків показана у розмірі 752 грн, тоді як за даними виписки банку вона становить 572 грн.

5. При перевірці магазину аудитор отримав інформацію про недавно проведену інвентаризацію. Від керівництва він отримав такі відомості:

а) матеріальну відповідальність покладено на двох комірників;

б) у картках обліку руху товарно-матеріальних цінностей не показано рух товарів, що надійшли на дату, яка передуює дню проведення інвентаризації. Тобто ці дані недоступні для осіб, що проводили інвентаризацію;

в) звірку результатів інвентаризації з їх документальним відображенням в обліку зроблено бухгалтером;

г) ушкоджені товарно-матеріальні цінності враховано в документах (у тому числі й в інвентаризаційних відомостях) і не помічено.

6. Щомісяця проводиться звірка сальдо рахунку 20 «Виробничі запаси» з даними відомості 5.1 і журналу 5. Ця процедура є дуже важливою, тому що:

- а) допомагає визначити помилку при внесенні даних у відомість і журнал;
- б) показує, що в обліку немає зловживань;
- в) допомагає визначити правильність складання журналів;
- г) дозволяє аудитору зробити висновок про надійність даних на рахунку 20 «Виробничі запаси» і правильність визначення кінцевого сальдо за цим рахунком.

Етап 3. Практичні завдання

Завдання 1. Комерційна фірма «Комп'ютер» займається виготовленням та реалізацією обчислювальної техніки. У грудні 2002 р. було відвантажено 10 комп'ютерів, оплата яких проведена відповідно до виписки з поточного рахунку в банку 31 грудня 2002 р. Але ця виписка надійшла на підприємство із запізненням – 5 січня 2003 р. У зв'язку з цим, бухгалтер фірми реалізацію зазначених комп'ютерів відобразила в січні 2003 р.

Завдання 2. При перевірці правильності списання дебіторської заборгованості аудитор встановив, що в грудні місяці, року, що перевірявся, відповідно до розпорядження головного бухгалтера списано дебіторську заборгованість, яка має прострочений термін позовної давнини, у сумі 2800 грн за рахунок зменшення кредиторської заборгованості.

Запис відображено на субрахунках 377 «Розрахунки з іншими дебіторами» і 685 «Розрахунки з іншими кредиторами»

Завдання 3. При перевірці касових операцій аудитором встановлено, що за видатковим касовим ордером № 128 від 24 березня 2002 р. громадянину Козаку О. Ф. виплачено 5000 грн за ремонтні роботи на складі фірми. У рахунку, який був поданий, зазначено: номер паспорта гр. Козака О. Ф., дата, характер виконаної роботи, сума й підпис пред'явника рахунка. Інших документів на виконану роботу та її обсяг немає. Наказ про виплату грошей підписано директором фірми.

Завдання 4. Аудитором Хоменко І. М. під час перевірки наявності грошей у касі, в присутності головного бухгалтера Михайлик П. Р. і касира Клименко О. П., встановлено:

- а) залишок грошей згідно з касовою книгою на 1 січня 2003 р. становив 15 000 грн;
- б) фактично наявних грошей було 12 000 грн;

в) представлені частково оплачені платіжні відомості за № 11–14 (строк виплати по яких був установлений 29–30 грудня 2002 р.) на суму 30 000 грн;

г) наслідок перевірки наявності грошей показав, що існує нестача. Необхідно встановити суму.

Примітка. Касир надала розписки на одержання грошей з каси, які не були враховані в наявному залишку грошей, менеджеру Коваленко О. М. – 6000 грн та бухгалтеру Пилипенко В. А. – 5000 грн.

Завдання 5. Приміщення каси не ізольоване, а грошові кошти зберігаються в металевому ящику, тобто їх належне збереження не забезпечується. Договір про повну матеріальну відповідальність з касиром Клименко О. П. не укладено.

Завдання 6. Перед початком аудиторської перевірки станом на 1 лютого 2001 р. проведено інвентаризацію каси фірми, внаслідок чого нестач та лишків не встановлено, проте під час детальної подальшої перевірки повноти оприбуткування сум, одержаних готівкою по чеках із банку, встановлено, що касир Клименко О. П. одержала по чеку № 0900 10 грудня 2002 р. із банку готівкою 12 000 грн, а по касі оприбуткувала 10 000 грн, тобто на 2000 грн менше.

Завдання 7. Під час аудиту фірми «Агрус» було встановлено значні крадіжки неоприбуткованих грошей, що поступали в касу фірми з банку, а також від різних громадян за реалізовані матеріальні цінності, та з інших джерел. Головний бухгалтер фірми підроблювала виписки банку й не повністю оприбутковувала в касу готівку, одержану з банку по чеках. Зокрема, по чеку від 10 січня 2002 р. виявлено бланк, підписаний директором фірми, за яким головний бухгалтер одержала з банку суму 15 тис. грн, а в касу було здано й оприбутковано в обліку 10 тис. грн. Під час перевірки було звернено увагу на те, що вихідний залишок по журналу № 3 за розрахунками з підзвітними особами за минулий місяць, у багатьох випадках не відповідав вступному залишку по цьому журналу за наступні місяці.

Завдання 8. По видатковому касовому ордеру № 16 від 28 березня 2002 р. видана допомога бухгалтеру Петрук В. М. на суму 500 грн за рахунок нерозподіленого прибутку. За обліковими даними залишок на рахунку нерозподіленого прибутку станом на 1 березня становить 200 грн. Наказ підписано директором фірми Климук П. І. за згодою бухгалтера Симонової Ю. П.

Завдання 9. По журналу № 1 згідно зі звітом касира за лютий по дебету рахунка 30 «Каса» та кредиту рахунка 31 «Рахунки в банках» записано суму 36000 грн. Аудитор установив, що по кредиту рахунка 31 «Рахунки в банках» в дебет рахунка 30 «Каса» зроблено запис на суму

36000 грн, а фактично слід було записати 36500 грн. Підрахунок зробила й бухгалтерські записи склала головний бухгалтер.

Завдання 10. Визначити результат інвентаризації каси, якщо відомо:

- 1) фактична наявність грошових коштів у касі фірми на момент інвентаризації 4600 грн;
- 2) марки поштові – 400 грн;
- 3) у касі є незакриті відомості на виплату заробітної плати;
 - 3.1) відомість № 72 на загальну суму 6800 грн, по якій виплачено 3200 грн;
 - 3.2) відомість № 79 на загальну суму 4500 грн, по якій виплачено 1400 грн;
- 4) у касі в наявності є бланки суворої звітності на суму 190 грн;
- 5) за обліковими даними – 8900 грн.

Завдання 11. Заробітна плата громадянина за місцем основної роботи на фірмі становила у листопаді 2002 р. 800 грн. Крім цього, за надання посередницьких послуг, пов'язаних із придбанням холодильників, йому в часткову оплату послуг інша фірма видала 4 холодильники та 400 грн. Холодильники були придбані цією фірмою по 3000 грн за одиницю. Таким чином, місячний оподатковуваний дохід громадянина за місцем основної роботи становить 800 грн, а дохід за посередницькі послуги, отриманий в іншій фірмі – 6400 грн (3000 грн · 4 + 400). У грудні 2002 р. громадянин продав усі холодильники по 500 грн за одиницю й одержав додатково дохід у сумі (визначити), який він зобов'язаний внести до декларації.

Директору фірми Кириленку С. С. за березень 2002 р. (24 робочі дні) нарахована премія за перевиконання обсягу робіт у сумі 2300 грн. Аудитор установив, що в березні, директор 6 робочих днів перебував у відпустці.

Заступнику бухгалтера Вітренко Г. С, яка має посадовий оклад 400 грн, за період перебування у відпустці головного бухгалтера Котляренка О. І., посадовий оклад якого становить 500 грн, за 24 дні липня нараховано вищу ставку (у цьому місяці було 26 робочих днів).

Затверджена норма виробітку хлібобулочних виробів за день – 600 кг. Працівник Хмизів В. В. відпрацював на хлібозаводі у березні 2002 р. (24 робочих дні) і виготовив за 23 робочі дні 14 800 кг продукції. Головний бухгалтер Дахно К. І. нарахувала йому заробітну плату, премію в розмірі 30 %, мінус один день простою на загальну суму 200 грн. За його розрядом місячний оклад становить 120 грн.

Завдання 12. По журналу № 1, згідно зі звітом касира Сидоренко О. І., за вересень по дебету рахунка 30 «Каса» та кредиту

рахунка 31 «Рахунки в банках» записано суму 3600 грн. По журналу № 1 і виписці із поточного рахунку аудитор Табачук О. О. установив, що:

- по кредиту рахунка 31 «Рахунки в банках» в дебет рахунка 30 «Каса» зроблено запис на суму 3600 грн, а фактично – 3610 грн;
- по кредиту рахунка 31 «Рахунки в банках» в дебет рахунка 91 та у книзі аналітичного обліку витрат виробництва «Загальновиробничі витрати» зроблено запис на суму 1600 грн, а фактично – 1500 грн.

Підрахунок зробила й бухгалтерські записи склала головний бухгалтер Симонова Ю. П.

Завдання 13. Аудитор установив, що 17 вересня касир Сидоренко О. І. одержала по чеку з банку 800 грн, однак по касі їх не оприбуткувала. З урахуванням цієї суми нестача у касира на 11 жовтня становила значну суму. Головний бухгалтер визнав, що припустився помилки при підрахунку підсумку.

Завдання 14. У чековій книжці були заповнені, підписані та звірені печаткою чеки: № 130812 від 5 квітня на видачу пред'явникові 1000 грн для господарських потреб; № 130813 від 15 червня на видачу касиру Сидоренко О. І. 1280 грн для виплати премії. Ніяких помилок на чеках не було.

До виписки із поточного рахунку за 4 квітня не було прикладено документа на списання з поточного рахунку 1250 грн. У журналі № 1 бухгалтером Копил Н. І. зроблено запис за кредитом рахунка 31 «Рахунки в банках» і дебетом рахунка 92 «Адміністра тивні витрати». На запит аудитора установою банку видано копію доручення № 1–200 залізничної станції про стягнення штрафу за порушення правил використання контейнерів.

Завдання 15. Під час перевірки товарних операцій аудитором було встановлено, що головний бухгалтер Склярєнко Г. В. за рахунок викритих надлишків у окремих матеріально-відповідальних осіб утворював на субрахунку 685 «Розрахунки з іншими кредиторами» резерви для списання нестач з інших працівників і відкрив для цієї мети окремий рахунок «Облік пересортиць».

За період з 1 березня по 1 червня операції за цим рахунком мають такі дані, представлені у таблиці 6.1:

Таблиця 6.1 – Операції за субрахунком 685

Зміст операцій	Запис по дебету			Запис по кредиту		
	дата	№	грн	дата	№	грн
Надлишки при інвентаризації зав. складом Марченко І. В. на 4 березня				31.03	7	900
Списано різницю в ціні по тарі при здачі на склад 18 квітня	30.04	8	2800			
Надлишки при здачі на склад у Олексик В. М. на 4 березня				31.03	7	2400
Списано з рахунку «Нестачі і витрати від псування цінностей» нестачу товарів у Зуєва А. С. на 31 березня	30.04	8	430			
Надлишки тари у Марченко І. В. при останньому розрахунку на 12 квітня				30.04	7	2200
Надлишки тари при інвентаризації у зав. складом Терещенко І. І. на 18 квітня				30.04	7	200
Списано нестачу тари з Марченка І. В. за довідкою на 11 травня	30.05	29	60			
Списано нестачу товарів і витрат по тарі зі Скляр П. П. на 24 травня	30.05	29	80			
Усього			3370			5720

Завдання 16. При проведенні аудиту за допомогою інвентаризації матеріальних цінностей на складах № 1 і № 2 підприємства «Арсенал», встановлено факт псування матеріалів при зберіганні на загальну суму 5600 грн, у тому числі у завідуючого складом № 2 Сидоренко В. В. – на суму 3800 грн, завідуючого складом № 3 Струк В. С. – на суму 1200 грн. Матеріально відповідальні особи відмовилися відшкодувати вартість заподіяного збитку від псування матеріалів, оскільки не були створені необхідні умови для забезпечення зберігання матеріальних цінностей. Головний бухгалтер Костюк А. М. особисто списав суму псування цінностей за рахунок підприємства. В обліку збитки відображені на рахунку витрат.

Завдання 17. Під час аудиту фірми було встановлено, що на складі готової продукції змінилися матеріально відповідальні особи. За власним бажанням звільнено завідуючого складом Зленка І. К. і призначено Крука М. М. Акт приймання–передачі цінностей складено станом на 20 лютого цього року за даними бухгалтерського обліку, а не проведеної передачі. Причина – завезено велику кількість готової продукції та перевантажувати її, керівництво фірми вважає недоцільним. Договір про матеріальну відповідальність з Круком М. М. не укладено, бо він відмовився його підписати, вимагаючи створити всі умови для зберігання цінностей.

У ході проведення інвентаризації готової продукції станом на 1 січня 2002 р. у завідуючого складом Крука М. М. виявлено нестачу (75000 грн). У пояснювальній записці з цього приводу він зазначив, що нестача готової продукції могла бути у колишнього завідуючого складом Зленка І. К., а передачі складу не було. Відділ внутрішнього аудиту нестачі не встановив.

За короткий строк утворилися надлишки матеріальних цінностей на суму 500 грн. Однією з причин їх утворення було те, що відпуск металовиробів для цехів проводився без зважування.

Завдання 18. Під час аудиту документів інвентаризації за останні роки встановлено, що регулювання різниці проведено без оформлення протоколу рішення відповідної комісії. Головний бухгалтер за вказівкою директора фірми списав з підзвіту завідуючого складом Зленка І. К. виявлену нестачу різних цінностей, таких як бите скло, що утворилося під час транспортування від постачальника, на суму 6800 грн. Списання проведено на підставі пояснювальної записки Зленка І. К. і відображено в бухгалтерському обліку записом по дебету субрахунка 947 «Нестачі і втрати від псування цінностей» і кредиту рахунка 20 «Виробничі запаси».

На фірмі, на початку аудиту, було виявлено залежаних і непотрібних матеріалів на суму 1000 грн.

Завдання 19. Діяльність підприємства характеризується такими даними щодо відвантаження та реалізації продукції за 2002 р.:

І півріччя 2002 р.

відвантаження готової продукції на суму 5523,41 тис. грн;

оплачено реалізованої продукції на суму 5293,0 тис. грн.

II півріччя 2002 р.

відвантаження готової продукції на суму 4821,5 тис. грн;

оплачено реалізованої продукції на суму 4873,01 тис. грн.

Залишків відвантаженої готової продукції на 1 січня 2003 р. не було. У звіті про фінансові результати діяльності підприємства за рік обсяг

реалізації становить 10 114,5 тис. грн. Зміни облікової політики протягом року не відбувалося.

Завдання 20. На підприємстві виготовляють віконне скло. Для виконання ремонтних робіт в адміністративному корпусі підприємства, майстру бригади виписано 35 м² віконного скла. У первинній документації (накладній) зазначені тільки такі цифрові дані:

- кількість – 35 м;
- ціна за 1 м² – 20 грн;
- загальна сума – 700 грн.

Виписане у підзвіт Іваненку В. К. віконне скло власного виробництва після здачі акта про виконані роботи з ремонту вікон в адміністративному корпусі, віднесено на витрати такими бухгалтерськими записами:

- 1) Д рахунка «Розрахунки з підзвітними особами» К рахунка «Готова продукція»;
- 2) Д рахунка «Загальновиробничі витрати» К рахунка «Розрахунки з підзвітними особами».

Завдання 21. За I півріччя 2002 р. комерційне підприємство реалізувало 500 шт. готових виробів, за які надійшла виручка на поточний рахунок у сумі 4608 грн, включаючи податок на додану вартість (20 %). Виробничі витрати становлять 2200 грн; витрати на збут продукції – 310 грн. Крім того, було одержано інших доходів на суму 480 грн. Однак 30 червня 2002 р. покупцями було повернуто 2 одиниці продукції, яка виявилася неякісною. Указати, який загальний результат (прибуток чи збиток) і в якій сумі на рахунку «Фінансові результати», повинен задовольнити аудитор; які бухгалтерські записи повинен зробити бухгалтер за переліченими фактами.

Завдання 22. На підставі даних аналітичного обліку аудитором встановлено, що комерційне підприємство «Прогрес» протягом року зробило 32 поставки готової продукції фірмі «Омета», з яких 28 – на суму 5930 грн було оплачено. У грудні, бухгалтер підприємства Олексієнко Д. Г., зазначила оплату чотирьох неоплачених поставок на суму 857 тис. грн за рахунок простроченої кредиторської заборгованості фірмі «Сервіс», відобразивши це на рахунках бухгалтерського обліку записом: Д «Розрахунки за іншими операціями», К «Доходи від реалізації».

Завдання 23. Під час перевірки дебіторської та кредиторської заборгованості на підприємстві аудитором виявлено таке.

1. Вчасно неоплачена заборгованість покупців експортованих товарів віднесена на рахунки по претензіях.

2. Сума експортованих товарів (75000 дол.), що перебувають на митній території України під митним контролем 124 дні, оплачена покупцем готівкою в доларах, 5 днів тому, але обліковуються на рахунку 37 «Розрахунки з роздрібними дебіторами».

3. Від підприємства 45 днів тому перераховано 50 % авансу постачальнику й обліковано цю суму на субрахунку 371. Постачальник товар не відвантажив і через 30 днів після отримання авансу надіслав претензійного листа про те, що відвантажить товар на умовах 100 % попередньої оплати. Після чого підприємство перенесло 50 % авансу на субрахунок 374.

4. У бухгалтерському обліку, частину дебіторського боргу держбюджету спільного підприємства спрямовано та відображено на погашення боргу перед держбюджетом свого дочірнього підприємства.

5. Робітник підприємства у січні купив автомобіль у кредит, сплатив 25 % загальної вартості, на залишкову суму уклав тристоронній договір між собою, фірмою–продавцем та своїм підприємством про те, що сплачуватиме із заробітної плати щомісячно суму, яка дорівнює 0,5 % загальної вартості автомобіля. Підприємство підтвердило своє рішення гарантійним листом про обов'язковість щомісячного вирахування з зарплати робітника необхідних сум та перерахування їх фірмі до повної сплати вартості автомобіля.

З 9 березня робітник перебував на лікарняному листку і 1 квітня передав його на роботу. Підприємство вираховувало з суми нарахованої допомоги за соцстрахом щомісячний відсоток по сплаті за автомобіль і направило в рахунок погашення.

Так продовжувалось (як підтверджують первинні документи) до 12 червня. Після чого, комісія на підприємстві звільнила робітника, оскільки він перебував на лікарняному підряд понад 3 календарні місяці. Несплачену суму вартості автомобіля віднесено 12 червня на субрахунок 374.

6. Підприємство отримало кредит банку під закупівлю по імпорту матеріальних цінностей, які є предметом застави. Але на митниці вантаж був затриманий через несплату ПДВ та невідповідність фактичного товару задокументованому. Підприємство товар обліковує як отриманий, що перебуває під митним контролем. Строк повернення кредиту минув 10 днів тому.

ТЕМА 7. АУДИТ ПАСИВІВ ПІДПРИЄМСТВА ЗГІДНО П(С)БО 2,11

Мета заняття: на підставі вивченого теоретичного матеріалу необхідно визначити напрями, цілі аудиту пасивів, фінансової звітності та опанувати методику його проведення.

Методологічні рекомендації за темою: у тестових завданнях серед трьох–чотирьох відповідей потрібно обрати одну правильну (позитивну) відповідь і пояснити її, посилаючись на чинні законодавчі акти, а також визначити, на які моменти повинен звернути особливу увагу аудитор.

Для виконання ситуаційних завдань необхідно:

- 1) проаналізувати ситуацію;
- 2) визначити, яким чином відобразяться події, описані в ситуаціях, на фінансовій звітності й на аудиторському звіті та висновку;
- 3) описати подальші дії аудитора у зв'язку з даною ситуацією.

На підставі даних, наведених у практичних завданнях, необхідно:

- 1) скласти робочі документи аудитора щодо перевірки розрахунків з оплати праці, операцій з обліку власного капіталу, зобов'язань та їх забезпечення;
- 2) визначити законність і правильність відображення цих операцій у бухгалтерському обліку;
- 3) виявити порушення й недоліки за встановленими аудитором фактами (даними) в ході перевірки;
- 4) вказати, на підставі яких джерел інформації потрібно виявити такі факти і конкретних винних осіб;
- 5) вказати, які нормативні акти були порушені, й шляхи виправлення негативних явищ.

Програмні питання

1. Завдання аудиту доходів і фінансових результатів.
2. Джерела інформації аудиту доходів і фінансових результатів.
3. Процедури аудиту доходів і фінансових результатів.
4. Завдання аудиту власного капіталу та забезпечення зобов'язань.
5. Джерела інформації аудиту власного капіталу та забезпечення зобов'язань.
6. Процедури аудиту власного капіталу та забезпечення зобов'язань.
7. Завдання аудиту довгострокових зобов'язань.
8. Джерела інформації аудиту довгострокових зобов'язань.
9. Процедури аудиту довгострокових зобов'язань.
10. Завдання аудиту поточних зобов'язань.
11. Джерела інформації аудиту поточних зобов'язань.
12. Процедури аудиту поточних зобов'язань.

13. Особливості відображення інформації про пасиви у фінансовій звітності.

14. Аудит звіту про власний капітал.

15. Аудит звіту про фінансові результати.

Хід роботи:

Етап 1. Виконання тестових завдань

1. Які з наведених завдань не належать до комплексу завдань з оплати праці, що необхідно перевірити аудитору:

а) облік і контроль виробітку й нарахування заробітної плати працівників–відрядників;

б) розрахунки з визначення середньої заробітної плати;

в) розрахунки за підзвітними сумами;

г) розрахунки утримань із заробітної плати фізичних осіб.

2. Які з наведених реєстрів не належать до документів з оплати праці:

а) розрахунково–платіжна відомість;

б) платіжна відомість;

в) журнал № 5;

г) журнал № 7.

3. При проведенні аудиторської перевірки встановлено, що у вересні 200_ р. підприємством безоплатно отримані основні засоби справедливою вартістю – 16,0 тис. грн, сума нарахованої амортизації – 2,0 тис. грн.

Бухгалтер відобразив це на рахунках так:

– дебет 10 «Основні засоби» кредит 424 «Безоплатно одержані необоротні активи» = 16,0 тис. грн,

– дебет 91 «Загальновиробничі витрати» кредит 131 «Знос основних засобів» = 2,0 тис. грн.

Які рекомендації аудитора:

а) підтвердити дії бухгалтера;

К 424;

К 131;

К 745;

К 424;

К 131;

К 745;

Д 10;

Д 91;

Д 424;

Д 10;

Д 10;

Д 424.

- б) вказати: на суму 16,0 тис. грн
на суму 2,0 тис. грн
на суму 2,0 тис. грн
- в) вказати: на суму 16,0 тис. грн
на суму 2,0 тис. грн
на суму 2,0 тис. грн
- г) інші рекомендації (вказати, які саме).

4. Під час проведення інвентаризації товарів у ході аудиторської перевірки ВАТ встановлено нестачу в сумі 400 грн. Нестача виникла з вини комірника, з яким був укладений договір про повну матеріальну відповідальність. Факт нестачі ним було визнано. Керівник у серпні 200_р. прийняв рішення про стягнення з працівника вартості загублених товарів за ринковими цінами: 560 грн. Бухгалтер відобразив це на рахунках так:

Д 947 «Нестачі і втрати від псування цінностей» К 28 «Товари» = 400 грн,

Д 375 «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків» К 716 «Відшкодування раніше списаних активів» = 560 грн.

Які рекомендації аудитора:

а) підтвердити дії бухгалтера;			
б) вказати: 160 грн	Д 716	К 64,	
на суму			
160 грн	Д 716	К 791;	
на суму			
160 грн	Д 375	К 716;	
на суму			
в) вказати: 400 грн	Д 375	К 716;	
на суму			
160 грн	Д 716	К 64;	
на суму			
160 грн	Д 716	К 791;	
на суму			

г) інші рекомендації (вказати, які саме).

5. У результаті перевірки ВАТ встановлено, що у грудні 200_р. підприємство виплачувало заробітну плату працівникам готовими виробами. При цьому на суму виплаченої зарплати бухгалтер записав: Д 661 «Розрахунки за заробітною платою» К 28 «Товари».

Д 661;

Д 661;

Д 30.

Які рекомендації аудитора:

К 70;

К 30;

К 70.

а) підтвердити дії бухгалтера;

б) рекомендувати відобразити;

в) рекомендувати відобразити;

г) інші рекомендації (вказати, які саме).

6. При перевірці ЗАТ встановлено, що один з учасників – Радченко П. К. – подав заяву про вихід зі складу учасників. У листопаді 200_ р. згідно зі Статутом ЗАТ крім виплати частки статутного капіталу, учаснику повинна бути видана частина власного (належного ЗАТ) майна на дату виходу.

Частка майна Радченко П. К. у статутному капіталі становить 20 %. Бухгалтер визначив частку майна, що належить Радченко П. К., у сумі 13240 грн. Баланс ЗАТ на 30.11.200_ р. наведений у таблиці 7.1:

Таблиця 7.1 – Баланс ЗАТ на 30.11.200_ р.

Статті активу	Сума, тис. грн	Статті пасиву	Сума, тис. грн.
1. Необоротні активи	12,0	1. Власний капітал, у тому числі	35,0
		статутний капітал	10,0
2. Оборотні активи	54,2	2. Зобов'язання	31,2
Баланс	66,2	Баланс	66,2

Які повинні бути дії аудитора:

а) підтвердити дії бухгалтера;

б) рекомендувати перерахувати частку майна Радченко П. К. Правильно визначена частка майна – 9600 грн;

в) рекомендувати перерахувати частку майна Радченко П. К. Правильно визначена частка майна – 7000 грн;

г) рекомендувати перерахувати частку майна Радченко П. К. Правильно визначена частка майна – 6000 грн;

д) інші рекомендації (вказати, які саме).

7. Аудитор здійснює аналіз перевіреної фінансової звітності на стадії завершення аудиту з метою:

а) визначити суттєві відхилення в показниках протягом звітнього року;

б) знайти непогодження між окремими формами звітності;

в) інша мета (вказати, яка саме).

8. Які з перелічених нижче обставин не можуть бути віднесені до можливих причин припинення діяльності підприємства:

- а) втрати основних замовників;
- б) неконкурентоспроможність основної продукції;
- в) тимчасове зниження ціни акцій на фондовій біржі?

9. Надана аудиторськими фірмами послуга з компіляції фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів обліку:

- а) обов'язково вимагає зміни системи бухгалтерського обліку;
- б) може мати характер часткової компіляції у формі, зрозумілій для іноземних користувачів, без зміни системи бухгалтерського обліку.

10. Загальний огляд фінансової звітності проводиться:

- а) на початку аудиторської перевірки;
- б) наприкінці аудиторської перевірки;
- в) у міру необхідності в процесі аудиту.

11. У договорі на проведення аудиту фінансової звітності, підприємство-клієнт поставило завдання отримати аудиторський висновок про достовірність звітності за попередній період. Здійснюючи перевірку фінансової звітності, аудитор запросив облікові реєстри та звітність за поточний рік. Керівництво клієнта відмовило в цьому аудитору. Чи правильно вчинило керівництво:

а) керівництво клієнта вчинило правильно, тому що дії аудитора порушують умови договору на проведення аудиту;

б) перевіряти інформацію про операції, що відбуваються після дати складання фінансової звітності, немає ніякої необхідності для аудитора, якщо порушень у веденні обліку й звітності за попередній період не знайдено, можна дати позитивний аудиторський висновок;

в) керівництво клієнта вчинило неправильно, тому що аудитор має право перевіряти у підприємства документацію про фінансово-господарську діяльність у повному обсязі, дану відмову можна розглянути як обмеження масштабу аудиторської перевірки.

12. Які з наведених нижче характеристик не свідчать про можливість припинення діяльності підприємства:

- а) показник абсолютної ліквідності значно менший 1;
- б) постійне невиконання зобов'язань перед кредиторами протягом звітного року;
- в) співвідношення між власним і позиченим капіталом 2:1;
- г) постійні збитки від основної (операційної) діяльності.

13. До методів ведення бухгалтерського обліку, що підлягають розкриттю у складі фінансової звітності, відносять:

- а) способи погашення вартості основних засобів, нематеріальних активів та інших активів;

б) оцінки виробничих запасів, товарів, незавершеного виробництва й готової продукції;

в) визнання прибутку від операційної діяльності;

г) усі названі методи та інші, без яких неможливо достовірно оцінити майновий і фінансовий стан.

14. Які відхилення при перевірці повноти та достовірності фінансової звітності класифікують як шахрайство чи помилку:

а) відхилення від чинного законодавства;

б) відхилення від нормативних актів, що визначають організацію й методологію обліку;

в) недотримання протягом звітного періоду прийнятої облікової політики відображення у бухгалтерському обліку окремих господарських операцій і оцінки майна;

г) порушення принципу віднесення доходів і витрат до відповідних звітних періодів;

д) недотримання єдності у розмежуванні обліку витрат, що відносяться на витрати виробництва, витрати збуту, фінансові результати;

е) недотримання тотожності даних синтетичного обліку оборотам і залишкам на рахунках аналітичного обліку;

є) усі названі відхилення;

ж) відхилення, що вказані у пунктах...

15. Яку додаткову інформацію може зажадати від керівництва підприємства, що перевіряється, аудитор, для прийняття більш обґрунтованого рішення питання про достовірність фінансової звітності відповідно до ННА 20 «Події, які мають суттєвий вплив на аудиторський звіт і відбуваються після дати складення фінансової звітності підприємства та аудиторського висновку»:

а) облікові реєстри та первинні документи;

б) прогноз надходження грошових коштів;

в) установчі документи підприємства;

г) облікова політика підприємства.

Етап 1. Розв'язання ситуацій

1. У процесі аудиту фінансової звітності підприємства у формі товариства з обмеженою відповідальністю було виявлено:

– загальна кількість учасників – 5 фізичних осіб з частками в статутному капіталі 20, 30, 25, 15, 10% відповідно;

– статутний капітал виробництва – 100000 грн;

– резервний капітал – 10000 грн;

– нерозподілений прибуток на кінець звітного періоду – 12000 грн, у тому числі на 1 жовтня звітного періоду – 10000 грн;

- підприємство є платником ПДВ;
- з вересня звітнього року зі складу вибув учасник, якому належало 10 % статутного капіталу;
- у грудні звітнього року учаснику, що вибув, виплачено компенсацію його внеску до статутного капіталу готовою продукцією за фактичною собівартістю 10000 грн. Видаткову накладну виписано на загальну суму 10000 грн без ПДВ;
- у бухгалтерському обліку з цього приводу були зроблені наступні записи, наведені у таблиці 7.2:

Таблиця 7.2 – Записи у бухгалтерському обліку

№ п/п	Дебет	Кредит	Операція	Сума, грн
1	46	672	Нараховано компенсацію до статутного капіталу	10000
2	672	26	Виплачено компенсацію	10000

- на думку аудитора, вихід учасника з товариства відбувся з порушеннями чинного законодавства;
- інших невідповідностей в обліку й звітності аудитором не виявлено;
- валюта балансу товариства станом на 31 грудня звітнього року становила 200 000 грн;
- рівень суттєвості визначено аудитором у розмірі 3 тис. грн.

Необхідно проаналізувати ситуацію, пояснити, якими нормативними документами необхідно користуватися для вирішення питання виходу учасника зі складу учасників, які з цих документів порушено (якщо Ви згодні з аудитором), у чому конкретно полягає порушення, як необхідно здійснити цю подію (з наведенням правильних бухгалтерських записів), як виправити помилки (якщо Ви згодні з аудитором). Крім того, необхідно визначити форму та вид аудиторського висновку й підготувати його текст. Інші необхідні відомості прийнято довільно.

2. Перед підписанням аудиторського звіту, аудитору стало відомо, що в результаті урагану, одному з філіалів клієнта було завдано серйозної шкоди. Подія відбулася після укладення фінансової звітності. Збитки не будуть відшкодовані страховою компанією.

3. У лютому року, наступного за звітним, значний покупець вашого клієнта оголосив себе банкрутом у результаті пожежі, яка знищила всі склади в січні того ж року. Покупець признав свою заборгованість перед підприємством-клієнтом на дату балансу, але його керівництво відмовилося її списати чи показати у примітках до фінансової звітності за

звітний рік. Дана дебіторська заборгованість становить приблизно 60 % усієї дебіторської заборгованості й 30 % прибутку до оподаткування.

4. Під час проведення аудиту аудитор виявив, що на початку наступного року буде укладено договір, за яким підприємство-клієнт продаватиме товарно-матеріальні цінності й одержуватиме дохід у 10 разів вищий за прибуток звітного року.

5. Під час вибіркової інвентаризації основних засобів, аудитором виявлено нестачу об'єкта основних засобів первісною вартістю 12000 грн, у сумі нарахованого зносу 4500 грн. У грудні звітного року цей об'єкт основних засобів був проданий. Згідно з договором продажна вартість становить 25 000 грн. Договір і акт приймання–передачі подані аудитору при проведенні інвентаризації. Розрахунки з покупцем не проведено. Цю господарську операцію не відображено на рахунках бухгалтерського обліку станом на 31 грудня звітного року.

Етап 3. Практичні завдання

Завдання 1. У балансі підприємства станом на 01.04.200_р. залишок по статті «Поточні зобов'язання за розрахунками з оплати праці» становить 652 грн, у головній книзі по рахунку «Розрахунки з оплати праці» – 672 грн, у книзі обліку депонованої заробітної плати – 710 грн, а в розрахунковій відомості за квітень – 464 грн. Яким чином і в якій послідовності, за допомогою яких аудиторських доказів аудитор повинен встановити істинну суму залишку?

Завдання 2. При перевірці ПФ «Гранд» аудитором виявлено, що за підсумковими даними нарядів, заробітну плату за серпень нараховано за випуск 2000 одиниць продукції. Незавершеного виробництва відповідно до технологічного процесу немає. На склад оприбутковано 1950 одиниць готової продукції. Оплата за виготовлення 1 одиниці продукції дорівнює 100 грн.

Завдання 3. При перевірці первинних документів встановлено, що при оплаті праці штампувальнику IV розряду Іванченко І. В. застосовувалася розцінка для штампувальника V розряду 60 грн за 100 шт. виробів замість 55 грн. Комірнику Ковалю М. А. виплачено грошову компенсацію за невикористану відпустку. У відомості на видачу заробітної плати – 1200 грн за липень, а в книзі обліку депонованої заробітної плати за цей період вказано суму 1500 грн.

Завдання 4. За даними табелів обліку робочого часу встановлено, що кожного місяця, без технологічної потреби, виконуються роботи у вихідні дні й надурочний час з відповідною оплатою. Крім того виявлено, що на підприємстві застосовують погодинну оплату праці та оплату за фактично виконаний обсяг робіт. Аудитору необхідно проконтролювати

правильність дотримання встановлених процедур обліку й виплати заробітної плати. В яких облікових регістрах аудитор повинен отримати необхідну йому інформацію? Яким чином (якими бухгалтерськими записами) нарахування заробітної плати повинно бути відображено у бухгалтерському обліку?

Завдання 5. Під час перевірки встановлено, що головний інженер підприємства Романов М. К. отримав у вигляді премії 150 грн, які було витрачено на прийом делегації. Виплачена премія у наказах по підприємству не зазначена. Економісту планового відділу Слободянюк П. П. за наказом і заявою на надання відпустки, надано щорічну відпустку строком 30 календарних днів з 1 по 30 березня. Вона отримала відпускну у повному розмірі – 620 грн. За виробничою необхідністю Слободянюк П. П. було відкликано з відпустки 15 березня й оплачено її роботу згідно з табелем обліку робочого часу в поточному місяці. У бухгалтерському обліку були відображені тільки перелічені дані, додаткових розрахунків не проведено.

Завдання 6. Установлену нестачу у комірника Марченка Н. Т., що підлягає утриманню з винної матеріально відповідальної особи, списано бухгалтером за рахунок простроченої депонованої заробітної плати інших працівників підприємства на суму 2320 грн. Вантажнику Іваненку В. Г., звільненому з роботи за порушення трудової дисципліни, бухгалтерією нараховано вихідну допомогу 520 грн.

Завдання 7. За видатковим касовим ордером виплачено 1300 грн за виконання разових робіт. Документ про укладення трудової угоди бухгалтерією не подано. При зіставленні записів з утримання прибуткового податку виявлено загальну суму утримань 670 грн за вересень у розрахунковій відомості на заробітну плату, а у головній книзі по рахунку «Розрахунки за податками» зазначено, що за цей період утримано прибуткового податку на суму 1320 грн.

Завдання 8. Під час аудиту капіталу підприємства аудитор виявив, що:

- керівництво спільного підприємства, керуючись установчими документами, направило 5 % суми балансового прибутку на покриття безнадійних боргів;

- у собівартості виробів цеху основного виробництва за квітень, включено суму забезпечення виплат відпустки начальника цеху, що перейшов на посаду головного інженера заводу;

- за результатами інвентаризації готової продукції списана її нестача за рахунок резервного капіталу.

Завдання 9. Аудитору доручено проаналізувати вплив рівня собівартості продукції на результати діяльності підприємства.

Для цього необхідно визначити три показники:

- загальні витрати, на 1 грн реалізованої продукції;
- умовно-постійні витрати на 1 грн реалізованої продукції;
- комерційні витрати на 1 грн реалізованої продукції. Аудитор попередньо зібрав та згрупував інформацію в таблиці 7.3:

Таблиця 7.3 – Зібрана аудитором інформація

Показник	За минулий період	За звітний період	Відхилення
Реалізовано продукції	320000	390000	
Загальні витрати на 1 грн реалізованої продукції	0,76	0,78	
Умовно-постійні витрати на 1 грн реалізованої продукції	0,32	0,18	
Комерційні витрати на 1 грн реалізованої продукції	0,04	0,14	

Завдання 10. Оцінити результати перевірки фінансової звітності базового підприємства виходячи із принципу суттєвості (за даними попередніх завдань і завдань 11 і 12 цієї теми). Підсумкову інформацію оформити у вигляді таблиці 7.4:

Таблиця 7.4 – Підсумкова інформація

Посилання на робочий документ	Суть порушення	Вплив на					
		баланс		звіт про фінансові результати		базу оподаткування	
		актив	пасив	показник	сума	показник	сума
	Підсумок						

Завдання 11. На підприємстві за даними балансу на кінець року за рядком «Непокритий збиток» значиться сума 4 тис. грн, у січні наступного року в облікових регістрах зроблено записи:

Д 43 «Резервний капітал» К 442 «Непокриті збитки».

Завдання 12. У ВАТ «Консалтинг» за підсумком звітного року сальдо рахунків становить:

рах. 441 «Прибуток нерозподілений» – 90 тис. грн;

рах. 443 «Прибуток, використаний у звітному році» – 70 тис. грн;

рах. 40 «Статутний капітал» – 200 тис. грн;

рах. 43 «Резервний капітал» – 180 тис. грн.

Відповідно до вимог облікової політики, відрахування до резервного капіталу становлять 5 % прибутку, що залишився у розпорядженні ВАТ, до досягнення встановленого розміру 300 тис. грн. 31 грудня звітного року в обліку було зроблено записи:

Д 441 «Прибуток нерозподілений» К 443 «Прибуток, використаний у звітному році» – 70 тис. грн;

Д 441 «Прибуток нерозподілений» К 43 «Резервний капітал» – 3 тис. грн.

Завдання 13. Необхідно виконати завдання:

1) проаналізувати систему бухгалтерського й податкового обліку та внутрішнього аудиту з метою визначення відповідності відображення господарських операцій чинному законодавству; виявлення недоліків. Підготувати робочі документи аудитора;

2) зробити висновки щодо відображення валових доходів та валових витрат у податковому обліку та повноти розрахунків з бюджетом по податку на прибуток;

3) скласти класифікаційну оцінку валових доходів і валових витрат;

4) відобразити зміст недоліків та порушень у робочих документах аудитора. Визначити та вказати: конкретних порушників; нормативні акти, що були порушені; шляхи виправлення помилок та порушень.

Навчальний матеріал до завдання. Аудиторська фірма отримала завдання перевірити формування валових доходів і валових витрат підприємства за минулий рік. Під час перевірки було з'ясовано таке:

1) попередня оплата, отримана від покупців (що за економічною сутністю є кредиторською заборгованістю), віднесена до валових доходів;

2) матеріали не отримані, але оплачені постачальнику, та включені до валових доходів;

3) витрати на відрядження понад установленої норми не включені до валових витрат;

4) витрати на модернізацію основних засобів (10 % від сукупної вартості на рахунку 10, на початок року) повністю віднесено на валові витрати;

5) підприємство придбало ліцензію на право експорту товару. Відобразило її вартість як придбання нематеріальних активів та віднесло на валові витрати;

6) підприємство здійснило прямі фінансові інвестиції й відразу відобразило їх як валові доходи.

ТЕМА 8. СКЛАДАННЯ БЕЗУМОВНО-ПОЗИТИВНОГО ТА МОДИФІКОВАНОГО ВИСНОВКУ ЗГІДНО МІЖНАРОДНОГО СТАНДАРТУ АУДИТУ 700 «АУДИТОРСЬКИЙ ВИСНОВОК ПРО ФІНАНСОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ»

Мета заняття: на підставі вивчення основних видів аудиторських висновків, їх правил складання та елементів – оволодіти навичками опрацювання фінансово-бухгалтерської інформації й на її основі визначити структуру необхідного аудиторського висновку.

Методологічні рекомендації за темою:

1) для виконання тестових завдань необхідно вивчити зміст і структуру аудиторського висновку, а також вимоги щодо його складання і відповідальність аудитора за винесення висновку за результатами аудиту фінансової звітності.

2) виходячи з даних, наведених у ситуаціях, потрібно:

– проаналізувати ситуацію;

– визначити вид аудиторського висновку, який необхідно скласти аудиторю;

– встановити причини, які є підставою для формулювання такого виду аудиторського висновку.

На підставі даних, наведених у практичних завданнях, необхідно:

1) перелічити обов'язкові дані, які повинен мати у своєму складі будь-який аудиторський звіт (його структуру й зміст);

2) скласти різні види аудиторських висновків.

Програмні питання до опрацювання.

1. Поняття підсумкових документів аудитора.

2. Види підсумкових документів аудитора.

3. Аудиторський висновок та його форми.

4. Аудиторський звіт та інші додаткові підсумкові документи, безумовно-позитивний аудиторський висновок та умови його видачі.

5. Поняття невпевненості та незгоди аудитора, та їх вплив на думку аудитора.

6. Умовно-позитивний висновок.

7. Негативний аудиторський висновок.

9. Відмова аудитора від надання висновку.

10. Передача підсумкових документів замовнику аудиту.

Хід роботи:

Етап 1. Виконання тестових завдань

1. Аудиторський висновок про фінансову звітність клієнта є:

а) підтвердженням аудиторською фірмою правильності й точності визначення всіх показників бухгалтерської й статистичної звітності;

- б) актом перевірки фінансово-господарської діяльності;
- в) думкою аудиторської фірми про достовірність фінансової звітності в усіх суттєвих аспектах;
- г) рекомендаціями з усунення виявлених недоліків у веденні бухгалтерського обліку;
- д) думкою аудиторської фірми про достовірність бухгалтерської звітності (фінансової, податкової, статистичної).

2. Аудиторський звіт повинен бути адресований:

- а) виконавчому органу, що здійснює функцію управління економічним об'єктом;
- б) головному бухгалтеру економічного суб'єкта;
- в) фінансовому директору економічного суб'єкта;
- г) голові місцевої податкової інспекції;
- д) зборам акціонерів або засновникам економічного суб'єкта.

3. Аудиторський висновок подається в обов'язковому порядку аудиторською фірмою:

- а) тільки клієнту;
- б) клієнту й місцевій податковій службі;
- в) клієнту й всім користувачам фінансової звітності клієнта за їх вимогою;
- г) клієнту й до Аудиторської палати.

4. Аудиторський висновок підписують:

- а) тільки керівник аудиторської фірми (аудитор, який є суб'єктом аудиторської діяльності) і аудитор, який очолював перевірку;
- б) особи, зазначені в п. 1, а також керівник організації-клієнта;
- в) особи, зазначені в п. 1, а також керівник і головний бухгалтер організації-клієнта;
- г) тільки аудитор, включений до Реєстру суб'єктів аудиторської діяльності, який очолював перевірку;
- д) усі аудитори, які брали участь у перевірці, і текст висновку затверджується керівником аудиторської фірми.

5. Аудиторський висновок про фінансову звітність являє собою:

- а) інформацію про своєчасність і повноту сплати податків;
- б) відомості про фінансовий стан суб'єкта, що перевіряється;
- в) думку про достовірність фінансової звітності;
- г) думку аудитора про достовірність фінансової звітності в усіх суттєвих аспектах.

6. Чи зобов'язане підприємство надати зацікавленим особам іншу підсумкову документацію за результатами аудиту:

- а) так (подається вся підсумкова документація за результатами аудиторської перевірки);

б) необов'язково;

в) так (подається тільки частина підсумкової документації – аудиторський висновок);

г) так, якщо надання передбачено договором на проведення аудиту.

7. Після укладення договору на проведення обов'язкового аудиту з підтвердження річної фінансової звітності, аудитор встановив факт незаконних операцій, що тягнуть за собою у найближчому майбутньому банкрутство підприємства-клієнта. Які дії повинен вжити керівник аудиторської фірми:

а) розірвати договір на проведення аудиту;

б) розірвати договір на проведення аудиту й повідомити відповідні органи;

в) провести аудиторську перевірку й видати відповідний аудиторський висновок.

8. Аудитору відмовлено в наданні додаткової інформації (пояснень). У цьому випадку аудитор:

а) розірве договір на проведення аудиту;

б) видасть безумовно-позитивний висновок;

в) видасть умовно-позитивний висновок;

г) видасть висновок за видом, відповідним рівню невпевненості або незгоди аудитора.

9. У звітному році фірма К змінила метод оцінки запасів матеріальних цінностей, про що йдеться в додатках до фінансової звітності, але аудитор вважає обґрунтування такого переходу недостатнім. Який висновок видасть аудитор:

а) позитивний висновок;

б) негативний висновок;

в) відмова від надання висновку;

г) умовно-позитивний висновок.

10. Що розуміють під датою завершення аудиторської перевірки:

а) дату, коли аудиторський висновок передається клієнту;

б) дату опублікування річного фінансового звіту клієнта;

в) іншу дату (вказати, яку саме);

г) дату передачі аудиторського висновку за місцем вимоги.

11. Про який вид аудиторського висновку свідчить вислів у тексті «за винятком обмежень...»:

а) позитивний висновок (існує не фундаментальна невпевненість);

б) умовно-позитивний висновок;

в) негативний висновок;

г) відмова від надання висновку.

12. Про який вид аудиторського висновку свідчить вислів у тексті «за винятком невідповідностей...»:

- а) позитивний висновок (існує безумовна позитивна згода);
- б) умовно-позитивний висновок (існує не фундаментальна невпевненість);
- в) умовно-позитивний висновок (існує не фундаментальна незгода);
- г) негативний висновок;
- д) відмова від надання висновку.

13. Чи має право аудитор підписати свій висновок до затвердження клієнтом фінансової звітності:

- а) так;
- б) ні;
- в) так, проте це обмежено.

14. Достовірність окремих форм річної фінансової звітності перевіряв асистент аудитора. Хто несе відповідальність за аудиторський висновок:

- а) аудиторська фірма (її директор);
- б) виконавець;
- в) аудитори, які уповноважені підписати висновок;
- г) керівник підприємства, де проводилася перевірка.

15. В які строки після видачі аудиторський висновок передається до податкової адміністрації:

- а) разом з річною фінансовою звітністю;
- б) не пізніше 10 днів після закінчення аудиту;
- в) через 9 місяців після закінчення звітного року;
- г) строки не встановлено.

16. Хто несе відповідальність за достовірність фінансової звітності, перевіреної аудитором:

- а) аудитор;
- б) керівник підприємства, де проводилася перевірка;
- в) головний бухгалтер підприємства, де проводилася перевірка.

17. Висновок аудитора за результатами проведення огляду фінансової звітності надається у формі:

- а) позитивної впевненості;
- б) негативної впевненості;
- в) впевненість не висловлюється.

Етап 2. Розв'язання ситуацій

Виходячи з даних, наведених у ситуаціях, потрібно:

1. Проаналізувати ситуацію.
2. Визначити, чи мають місце в ситуації невідповідності нормативним актам.

3. Сформулювати сутність цих невідповідностей та встановити відповідні дії аудитора.

Ситуації:

1. Аудитор опинився в ситуації, коли він вимушен скласти безумовно-позитивний висновок за наявності серйозного сумніву про можливість економічного суб'єкта продовжувати діяльність і виконувати свої зобов'язання протягом як мінімум 12 місяців, наступних за звітним періодом, тобто виникла проблема «діючого підприємства».

2. Фірма С – будівельна фірма, яка працює на основі довгострокових договорів. Керівництво фірми прийняло рішення не включати відомості про рух грошових коштів у фінансову звітність, оскільки вважає наведену там інформацію неважливою.

3. 01.12.2004 р. рада директорів фірми В вирішила видати безвідсоткову позику директорові Міщенко А. М. на купівлю путівки для поїздки у відпустку. 19 січня 2005 р. позику було повернено. Звітний період фірми закінчується 31.12.2004 р. Рада директорів ухвалила рішення про те, що оскільки цю короткострокову позику вже повернено, її не варто відображати у фінансовій звітності.

4. Фірма N займається реалізацією будівельних матеріалів і частина з них продається населенню за готівку (із загальної суми виручки в 125 000 грн – 20 800 грн). З приводу недостатньої організації контролю за цією реалізацією, якому аудитор не може довіряти, в процесі перевірки не було проведено аудиторські процедури, що дали б незалежне підтвердження правильності обліку реалізації за готівку.

Етап 3. Практичні завдання

Завдання 1. Скласти проекти умовно-позитивних висновків з урахуванням перелічених нижче обставин у таблиці 8.1:

Таблиця 8.1 - Обставини і обмеження, що викликані ними

№ з/п	Обставини і обмеження, що викликані ними	Сутність обставин і обмежень, виявлених аудитором
1	2	3
1	Невпевненість. Підлягає коригуванню, у зв'язку з	Підприємству, що перевіряється, пред'явлено судовий позов одним з його постачальників. У зв'язку з порушенням договору постачальники вимагають компенсувати завдані збитки, суму яких реально визначити неможливо

Продовження таблиці 8.1

1	2	3
2	Невизначеність. Відмова від висновку (думки)	У даний момент на підприємстві завершується дія довгострокових будівельних контрактів. Наслідком можуть бути збитки, фактичний розмір яких визначити неможливо, оскільки діють чинники (підвищення продуктивності праці), що можуть значно зменшити їх суму
3	Незгода, крім (за винятком)	Підприємство має у своєму складі філіал, який ліквідується. Резерви для покриття заборгованості філіалу підприємством не були забезпечені, і воно є неплатоспроможним
4	Негативний висновок	Звітність акціонерного товариства неточно відображає стан справ на 31 грудня 200_р., оскільки не враховані можливі збитки, не створені резерви їх покриття, неправильно обчислені й сплачені податки

Завдання 2. За даними фінансової звітності базового підприємства скласти позитивний аудиторський висновок (існує безумовна позитивна згода). При виконанні завдання використайте додаток 3.

Завдання 3. Скласти умовно-позитивний аудиторський висновок на підставі наведеної нижче інформації.

При перевірці фірми А – підприємства пошиття одягу, – аудитор оцінив організацію бухгалтерського обліку на підприємстві як слабку (з високим рівнем ризику контролю). Фінансова звітність, що підлягає перевірці, має вигляд, наведений у таблицях 8.2 та 8.3:

Таблиця 8.2 – Баланс на 31.12.2005 р. (тис. грн)

Показник	На початок звітного періоду	На кінець періоду
I. Необоротні активи		
Необоротні активи (залишкова вартість)	5000	6700
Нематеріальні активи (залишкова вартість)	–	–
Усього	5000	6700
II. Оборотні активи		
Запаси	3213	8830
Дебіторська заборгованість	3260	1250

Продовження таблиці 8.2

Грошові кошти та їх еквіваленти	2600	150
Усього	9073	10 230
Баланс	14 073	16 930
III. Власний капітал		
Статутний капітал	2000	2000
Додатковий вкладений капітал	8023	10 395
Нерозподілений прибуток	–	–
Усього	10 023	12 395
IV. Поточні зобов'язання		
Короткострокові кредити банків	800	1000
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	2130	1935
Поточні зобов'язання за розрахунками:		
з бюджетом	1120	1600
з оплати праці	–	–
зі страхування	–	–
Усього	4050	5435
Баланс	14073	16930

Таблиця 8.3 – Звіт про фінансові результати за 2005 р. (тис. грн)

Показник	За звітний період	За попередній період
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	36 328	35 226
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	32 243	29 827
Валовий: прибуток збиток	4085	5399
Адміністративні витрати	–	–
Витрати на збут	–	–
Інші операційні витрати	60	–
Фінансові результати від операційної діяльності: прибуток збиток	4145	5399
Інші фінансові доходи	–	–

Продовження таблиці 8.3

Фінансові витрати	–	–
Інші доходи	–	–
Інші витрати	–	–
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:		
прибуток	41455	5399
збиток		
Податок на прибуток від звичайної діяльності	1530	2160
Чистий:		
прибуток	2615	3239
збиток		

При перевірці аудитором, на підприємстві виявлений запас футболок у кількості 19500 шт., які було оцінено по 2 грн кожна, хоча їх собівартість дорівнює 0,90 грн за штуку. Аудитору надали дані про рух сировини та товарів наведені в таблиці 8.4:

Таблиця 8.4 – Дані про рух сировини та товарів

Назва	2005 р., тис. грн	2004 р., тис. грн
Сировина		
бавовна	612	436
вовна	215	307
віскоза та ін.	203	371
Товари		
джинси		720
інші		1380
футболки	7800	
Усього	8830	3214

Аудитор не згоден з конкретною оцінкою запасів і сумами у балансі загалом.

ПЕРЕЛІК ЛІТЕРАТУРИ

1. Аудит: теорія і практика: навчальний посібник / А. Г. Загородній, М. В. Корягін, А. В. Єлісеєв та інші. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2004. – 456 с.
2. Аудит: учебник для вузов / В. И. Подольский, Г. Б. Поляк, А. А. Савин и др.; Под ред. проф. В. И. Подольского. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 655 с.
3. Аудит: учебное пособие / Ю. А. Данилевский, С. М. Шапигузов, Н. А. Ремизов и др. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ИД ФБК-ПРЕСС, 2002. – 544 с.
4. Білуха М. Т. Курс аудиту: підручник / М. Т. Білуха. – К.: Вища школа, Знання, 1998. – 574 с.
5. Давидов Г. М. Аудит: навч. посіб. / Г. М. Давидов. – 3-тє вид., стер. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2002. – 363 с.
6. Захарченко В. Ю., Документальные проверки и ревизии предприятий / В. Ю. Захарченко, В. И. Лазуренко / Под общ. ред. В. И. Лазуренко. – Донецк: Каштан, 2004. – 380 с.
7. Кулаковская Л. П., Основы аудита: учеб. пособ для студ. высш. учеб. заведений. / Л. П. Кулаковская, Ю. В. Пича. – К.: Каравелла, 2004. – 496 с.
8. Облік, аналіз і аудит: навчальний посібник / Т. М. Серікова, В. Д. Понікаров, Є. П. Кожанова та інші. – Харків: ВД «ІНЖЕК», 2003. – 380 с.
9. Організація і методика проведення аудиту: навчально-практичний посібник / В. В. Сопко, Н. І. Верхоглядова, В. П. Шило та інші. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 624 с.
10. Панасюк В. М., Податковий облік: навчальний посібник / В. М. Панасюк, Є. К. Ковальчук, С. В. Бобрівець. – Тернопіль: Карт-бланш, 2002. – 260 с.
11. Практичний посібник для аудиторів. Збірник законодавчих та нормативних актів / упорядник М. І. Камлик. – К.: Атіка, 2002– 560 с.
12. Тютюнник П.С. Финансовая отчетность: учеб. пособие. / П. С. Тютюнник, Ю. Д. Маляревский. – Х.: Издательский Дом «ИНЖЭК» – Торнадо, 2003.– 220 с.
13. Усач Б. Ф. Контроль і ревізія: підручник. / Б. Ф. Усач. – 4-тє вид., стер. – К.: Знання-Прес, 2002. – 253 с.
14. Фінансова звітність за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку: практичний посібник. – К.: Лібра, 1999. – 336 с.
15. Міжнародні та національні стандарти аудиту.

ЕЛЕКТРОННЕ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

Савенко Анастасія Юріївна
Полуянова Олена Іванівна
Полуянов Володимир Петрович

МЕТОДИЧНІ ПОСІБНИК
ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ
З ДИСЦИПЛІНИ «АУДИТ»
(ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 7.03050201
«ЕКОНОМІЧНА КІБЕРНЕТИКА» ВСІХ ФОРМ НАВЧАННЯ)

Підписано до випуску __. __. 2012 р. Гарнітура Times New.
Умов. друк. арк. __. Зам. № __

Державний вищий навчальний заклад
«Донецький національний технічний університет»
Автомобільно-дорожній інститут
84646, м. Горлівка, вул. Кірова, 51
E-mail: drukfn@rambler.ru

Редакційно-видавничий відділ

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 2982 від 21.09.2007 р.

